

31030 వ తిది న ము వ్ర క టిం వ (బడు ను)

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31-వ తేది మంగళవారము

No. 176

సంపుటము ౯

దుండు భి నా మ పం వ త్స ర ము, కార్తీకమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

నందిక ౧౭౩

సిద్ధ ముకరధ్వజ

(బ్రెషిడ్జి రత్నావళి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేదావధులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ఇందు కుడిచేపిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, వచ్చుకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నది. పై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్వహణగా మాచేయవలయును.

కో: శ్వేచ్ఛాచారవిహిత: నకశాదివిధ్యతే | మేధాయా: కాంతిజనన: కామోద్దీపకప్రకాశాః | బుద్ధిని, ఆయుర్దాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినయిచ్చను, హేచ్చుగ భాకువుచేసి కామోద్దీపనము కలిగించును. అతిమాత్రము, క్షయ, నుభరోగములు, మొదలగు భాకుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హేచ్చుగ నుక యోగకరము. తీవ్రయోగించువిధానము మందులో బంపబడును. కల 25 మృతలు రూ 5-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) పనూలైన మూలధనము 1,12,925.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపించబడినది.

19 హాల్స్ రోడ్డు హుయిరోడు, మద్రాసు.

నిర్వహణకు తయారుచేయబడిన కాష్ఠీయకావధులకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మోసపుముందుల వలనను, ఇతరులుకూడ ఇదేమో ప్రయోగము చేయుచుండుట వలనను మోసపోకుడు.

ప్రాంతీలు:— (1) 149, హైరోడ్డు తిరువళ్ళిక్కణి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరువతి, (3) 405, టంకశాలవీధి, మద్రాసు. (4) 2, బజారు రోడ్డు, రాయచేట్ల-మద్రాసు.

త్వరపడుడు! కొద్ది టిక్కెట్లుమాత్రమే!! మించిపోవును!!!

ఏలూరులో గొప్ప మేడలాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్నగారి కుమారుడు సర్వేశం తాలూకా మేడ రూ 16,500 లకు లాటరీ. మొత్తము 3,300 టిక్కెట్లు. టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లు మాత్రమే.

ఆర్యులారా! కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు పెద్దబజారులో మునిసిపల్ నె 143 రోగుల సాస్యార్థి కమైస్ ఫలములో నేను 1918 కలెండర్లో కట్టించిన రెండవతరగతి గలిన నామేడను అద్దా-బీరువాల ఫిట్టింగు సహా గవర్నమెంటువారికి తెలియ పరచినవిషయం లాటరీమాలముగా విక్రయించుచున్నాను. ఇప్పటికే చాలా టిక్కెట్లు ఖర్చుబడినవి. ఇంకను కొన్ని టిక్కెట్లుమాత్రమే గలవు. టిక్కెట్లు కావలసినవారు త్వరపడినవో లభింపగలవు. 2. టిక్కెట్లన్నియు భూరియైన వెంటనే లాటరీ యెప్పుడు కలిపేదియు, లాటరీ చేయువిధానమును, తప్పిలుగా ముందు యాపత్రికను, స్వరాజ్య పత్రికలోను ప్రచురపరచిన పిమ్మట గొప్ప ఉద్యోగస్థులు, పెద్దపనుషులు వగయిరాల యెదుట ఏలూరులోనే లాటరీ కల్పబడును. 3. ఈ టిక్కెట్లవల్ల కనులయ్యే సొమ్ములో ఏజిల్లు వివాహమునకైరా ఖర్చులపాను మిగతాసొమ్ము లాటరీ టిక్కెట్లు భూరి అయ్యే వరకుంకను యెలూరు పెంట్రలో కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్లో నుంచి లాటరీ అనంతరము వీక్షింపబడును. 4. ఈ మేడను తనఖాబు వనైరా ఆస్యాక్రంతము లేమి చేసియుండలేదు. సదరు మేడకు ఎవరిల యేతగాదాబువచ్చినా నా స్వంత ఖర్చులతో పరిష్కరించి యీ మేడహక్కును స్థిరపరచగలవాడను. లాటరీలో గెలుచినవారి వారసుల వారి స్వంత ఖర్చులతో గెలుచినవారి 15 కోట్లలలో వైవరతులతో క్రమమైన దస్తావేజు ప్రాయంచుకొని యెలూరు సమీపిజి మ్మిరు అగ్గినులో రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. అందుకు నావద్దనున్న ప్రైవేటుడిమ్మ, యెమ్మంబ్రెమ్మ పర్తి ఫిక్టెట్లు వగైరాలు రిజిస్టరీ కాలముందు యిచ్చి ఆస్తి స్వాధీన పరచబడును. 5. టిక్కెట్లు కావలసిన వారు తమ అద్రస్సును స్పష్టముగా వాయుచు, టిక్కెట్లు 1-కి రూ 5 లవనా నాచేర వనియార్డరు చేసినయెడల అందిన వెంటనే లాటరీ టిక్కెట్లు తిరుగు టపాలో పంపించబడును. 6. ౪ది టిక్కెట్లు ఒకేసారి కొనువారికి ఒకటి టిక్కెట్లు కమిషనుగా యియ్యబడును. 7. ముందు టిక్కెట్లు వి. సి. గా పంపబడవు. 8. పోస్టు ఖర్చులు పంపినదే జవాబు యియ్యబడదు.

మాటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

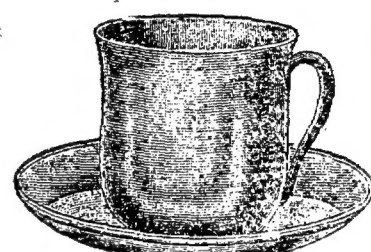
అ మృ తాం జ న ము

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు అమృతము చక్కని డబ్బితో సహా సీసా ౧-కి అణాలు ౧౦ మాత్రమే. అమృతాంజనము డిపో., బొంబాయి లేక మదరాసు.

స్వ దేశి సామానులు

కంచుతో చేయబడినది.

కంచుతో చేయబడినది.

కల్పిలేని కంచుతో తయారు చేయబడినది. ఇందుకు పూచీ యియ్యబడును.

సెట్టు 1-కి ధర రూ 4-8-0
సెట్టు 1-కి (గరిటెతోసహా) ధర ,, 5-0-0

ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చులు వేటు.

పైన తెలుపబడిన కవ్ అందు సాసర్లు 3 సెట్లకు ఆర్డరుపంపిన ప్యాకింగు, తపాలఖర్చు ఇనాం! ఇనాం!

S. Rama Iyer
P. O. Box No 238 Ca. Etting

నర్సవృశ్చిక పనంజీవిని (రిజిస్టరు)

తెలుగుప్రదీప తత్వజ్ఞుడు ఈ కౌవధమున వాడిన విషమును తన చేయుటయేగాక బాధ ను భూరిగా పోగొట్టును. కల పాకలు రూ. 0.8-0 పోస్తేజి 0-6-0, 4 పాకలు కొను వారి పోస్తేజి ఇనాం. 1 దశక పోస్తేజి 5-0-0. పోస్తేజి ఇనాం.

చిరునామ:— రాజలక్ష్మీ కంపెనీ, (5) నెం. 44 నంబులయ్యర వీధి, మద్రాసు

శబ్దకౌముది

తేలులో నిమగ్నం చిన్ననిపుంటు ప్రతి 1-కి రూ ౧-౦-౦ కాల నేమి - తియ్యనివల. ప్రొత్తడి ప్రతి 1-కి ,, ౧-౦-౦ రంగరాయవిజయము ,, ,, ప్రతి 1-కి ,, ౦-౦-౦ వీనికి తపాల ఖర్చు వేటు. కలయెవారలు:— యస్. రంగారావులు, మాంబిళిము - సైదాపేట్ అని ప్రాచీన తెప్పించుకొనవచ్చును.

మా ప్రదర్శనగదిక బకసారి దయచేయుడు! (3)

ప్రస్తుత శాగిరికమునకు తగిన మొదటిరకం వెండిపన్నీరు చెబులు. గిన్నెలు, కట్టలు, కంచములు, బహు మతితోపగుటకు తగిన సామానులు, బొప్పలు మహాత్మ్యగాంధీ, తిలక్, చరకముగల పతకములు మున్నగు వివిధ అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. చొక్కెపుకెండ్లి, బంగారుకు పూచీగానుండుము.

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి, గురుసామి శైలి, అందుకొంపెనీ నగలకర్తలు, చైవాబజారులోడ్డు మద్రాసు.

మచిలీపట్టణము

(స్వయం విలేజ్)

పురపాలక సంఘ పత్ర

ఆక్టోబరు 29 :— మ-రా-రా-ప్రీ, జగన్నాథ రావు నాయకుల గారి అధ్యక్షతన 24-10-22 తేదీన జరిగిన పాఠాగణ పురపాలక సంఘ సభలో యాద్రోది తీర్మానములు ఆమోదించబడెను.

ప్రాథమిక విద్య

1-4-23 తేదీ లగాయతు గూర్చి మున్సిపాలిటీలో ప్రాథమిక విద్యార్థులను తరగతుల బాటలను, నట్టి విద్య ఉచితముగాను నిర్వహించునను గాను తీర్మానించుట అయినది. తరువాత విద్యార్థుల అవకాశమును భర్తలకుగాను కావలసిన టిఫిన్ పన్నులను విధించుటకు యాద్రోదిలో వారు సంసిద్ధులై యున్నారు.

1-4-23 లగాయతు విద్యార్థులను (ఎ) భూముల ఇండ్ల అదైలు వైక నూటికి 1 1/2 చొ॥ (బి) కృత్రిమ కంపీల పన్ను పయిన్ని నూటికి రూ 10 చొ॥ విధించుటను తీర్మానించడమైనది. అందులో (ఎ) ఏకగ్రీవముగాను (బి) 16 గురిలో 14 గురివేరను అంగీకరించడమైనది.

భవనము

ఇదివఱకు ప్రకారమే పాఠాగణ ఆదాయములో నుంచి విద్యార్థునికి రూ 18000 లు క్రితపాట ఇచ్చుటను తీర్మానించడమైనది.

పై తీర్మానములను సరికిముగ 1-4-23 లగాయతు ఆది నెలనుండి విధించుటను తీర్మానించుటను 8 తగ్గించుటను తీర్మానించడమైనది.

గవర్న మెంటు గ్రాంటు

గవర్న మెంటువారు విద్యార్థునికి అభ్యుక్తము ఇచ్చు విధానము సరికి సరిగాక నూటికి 125 వు తగ్గించుటను తీర్మానించడమైనది.

రాత్రి పాఠశాలలు.

మొత్తము సాంఘిక వ్యవహారములందు ముందంజవేయుచున్న సంగతి ఆంధ్రదేశమునకు తెలిసినదియే. మొత్తమున మొత్తము 1907 సం॥ మొట్టమొదట రాత్రిపాఠశాలవింశతిగుంట పాలెంలో నేమూరి రాంజీరావుగారిచే స్థాపించబడెను. తరువాత 1910 సం॥ ఆక్టోబరు నెలలో వై పేర్కొనబడిన మహానీయునిచే స్థాపించబడిన తరువాత రాంజీరావుగారు 30 సం॥ వఱకు నున్నను మొదటియిననుచేసి కొంత పంచుల బాగుకొరకు పాటుబడుచు సుమారు 100 లో మరియొకరిని రాత్రిపాఠశాలలను పునరుద్ధరించుటను స్థాపించిరి.

అందులో ఒకటి 86 తగ్గంతవఱకు విద్య నేర్చు పాఠశాలయై యున్నది. ఇందు సుమారు 150 మంది బాలురకలరు. ముగ్గురై మొయింగునుకుటాడ కృతార్థులైనవారు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయుచున్నారు. వీటికిని తీరిగి గవర్న మెంటు గ్రాంటు కలదుగాని అది భర్తలకు సరిపోవున్నది. రాంజీరావుగారు మిక్కిలి ధర్మబుద్ధిగలవారు. మొత్తమునకు మొత్తము యాయన కరణాలయము, పంచములపై వీరు 'దీనబంధు' అనుపేర ఒక వారపత్రికను స్థాపించిరి.

వీరేశలింగ పరనాలయము.

ఆంధ్రదేశము, గొప్పరంగుర్యమునకు క్రితేషులయిన బాటలవారు వీరేశలింగముగారి పేరిట సుమారు 5 సం॥ క్రిందట స్థాపించబడినది. సుమారు 2 సం॥ క్రిందట రాబర్నస్ పేరిటో గోదామీద పెద్ద మేడలొకటి పరనాలయమును తీసి కొని వచ్చిరి. ఇందు కన్న బాలధానిలోని అన్ని అంగ ఆంధ్ర పుత్రికలను, యితరదేశములోని మార్గమునకు క్రితేషులను తెప్పించుచు నున్నారు. మాట్లాడు వాస్తవ్యులై వై నను యిట్టి విశాలమైన స్థానము కట్టించుటకు సన్నద్ధులై వై పేర్కొనబడిన మహానీయునిచేత స్థాపించబడినట్టి యాశంపాలయమును యెక్కడ వృద్ధులొకరి తీసికొని వచ్చెదరు గాక.

ఆశంపాలయము.

మొత్తము ప్రత్యేక గాంధీ దినమును మూడు మాసముల నుండి ఉచితముగా జరుపుచున్నారు. క్రిందటి గాంధీదినమున బహుళ గోడలపై మహాత్ముడు జయింపబడినట్లు ముగ్గురు, అంబేద్కరులు మూడు మూలల దిగింది ఆపుపాలను విశుద్ధముగ చేసిన పెద్ద బొమ్మలను మిక్కిలి చిత్రముగా చుట్టుటచే ప్రజలకును వాటిపై పు మునుచునే యున్నారు. అన్నివోట్లకు భర్తలకు కలెక్షరు, కార్మిక సభ్యులకు, బహుళముల ప్రభులలో మేల వత్తామును కలిగించుచున్నది. ఇట్టి కార్యమున వరుసకు ఒకటవ తేదీన ఆశంపాలయమును మిక్కిలి బహుళముగా జరిపి హిందూమతమునకు విశుద్ధముగా జరిపి దేశమునకు చెల్లించి కంటనే విడిపించెదరు గాక!

తిరుపతి (ఒక విలేజ్ నుండి)

ఆక్టోబరు 28 :— మున్సిపాలిటీయందు వర్షములు తగ్గియున్నది. చుట్టుప్రక్కల గ్రామములలో నిప్పటి వైన ప్రత్యేకము చిక్కినందున గతములో వ్యవసాయము స్థాపించ గలరు.

మనవి పాలిటి

ఈ ప్రాంతములో కార్మికులు ఉద్యమము నాయకుడగు శ్రీమంత్ టి. కె. నరసింహాచార్యుల వారు తమ భార్యవితో గమకేట మునిపల్లె చేరువక ఆధికారమును నైనుచేరువక చంద్రో శ్రీవాసులు తెట్టిగారి కప్పించియున్నారు.

పులిపిల్లలు

తిరుపతికింద దారి కేక ప్రక్కల పడవులు మిక్కిలి దట్టముగా నుండును. అవి ప్రారంభముల కాటకములకు గంధే వాములేను. వదిలించుట పూర్వము కొండ ప్రాంతాని కావా దాదల రెండు చిన్న పిల్లలతో గూడిన పెద్దపులిని చూచుట తటస్థించింది. వా రా పెద్ద పులిని తరిమివైచి చిన్న పిల్లలను ముఖంతు యొద్దకు గొంపోయిరి. వారును వానిని కాపాడ వలసినదని తిరుపతికి పంపిరి. కాని తగిన యాచారములేక చనిపోయెను.

గాంధీవిద్యాలయము

స్థాపించి సుమారు రెండేండ్లుయినది. తొలిత చాలమంది ద్రవ్యసహాయము చేయుచుండినందున బాలర సంఖ్య హెచ్చి చక్కగా నుండినది కాని ద్రవ్యసహాయము క్రమక్రమముగా తగ్గించినందున విద్యార్థులకు కేటము దుస్థితియందున్నది కాని శ్రీ పిల్లలం రాజగోపాలాచార్యులవారి బలములను మగ్గుమై నెరమాత్రము నెలవేరుచున్నది.

భద్రకు అంగు

ఈయంతింతయు కొత్తకొత్త రాజాచార్యులవారి యం గడియొక్కటియే యుండినది కాని యిటీవల కార్మికుల ప్రధాన కలయం. శ్రీనివాసాచార్యులు, కెల్లూరు చంద్రశేఖర్, రావు వీరికపురుసు క్రొత్తయంగులను స్థాపించి నగరముననుచు వరం రాజగోపాలముల విస్తారముగా తయారు కావడం భద్రకుటల పెచ్చి విరివిగా విక్రయించుచుండటం శుభసూచకము.

విలేజ్ కులకు సూచన

త, పెం, యం, శ్రీ, కట్టిబలిప విద్యార్థి, భద్రకు చం పెం, బి. వా, మొ. స. సా, మ. కేం, మ, పి. ఎన్. సింహం, ఈ పెం, ప. తి. కేం, లం. నూ, క్రితేషులము, అంబేసం॥

మోరి (రాజోలుతాలూకా)

మాప్రాంతమున ప్రచారముచేయుచున్న కోటును 2 కన కమ్మగారు మా గ్రామమున 21 తేదీన, 23 తేదీన ప్రత్యేకముగా శ్రీలక్ష్మ సభలు జరిపిరి. ఒక్కొక్కసభకు 400 మంది సభ్యులు రాండువచ్చిరి. సుమారు ఏబదిమంది కార్మికుల సంఘమున సభ్యులు రాండుగా వేరిరి. మా గ్రామమున అభవపక్షము 100 మంది సభ్యులరాండ్రతో శ్రీలక్ష్మ ప్రత్యేక కార్మికుల సంఘము నేర్పరుడ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. శ్రీలక్ష్మ ప్రత్యేక భద్రకు వైకి నురలినది. వీరలు చాల భక్తుగా నున్నవి.

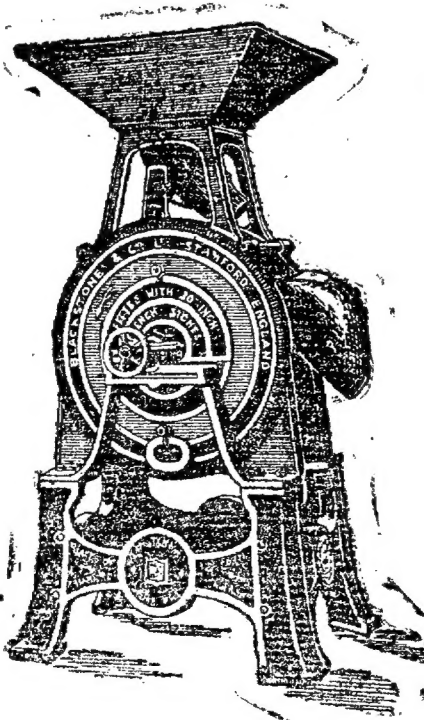
21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మలికితీరము గ్రామమున బహిరంగ సభ జరిగినది. సుమారు 400 మంది సభ్యులుండిరి. 24 వ తేదీన మరల మోరియందు సభ జరిగినది. రెండోవోట్లము కన కమ్మగారు తమ అనర్థ శవాధారలో సభ్యుల వానదహనమున మందిరి, ఇదివరకొ ఉద్యమముపై విమర్శించు కోక లేవార. ప్రముఖు డింకటియండి భద్రకు ధరించుటను, కేయించుటను వాదనమునకు. ఒకమాస మిచ్చుటనుచే మా ఫిర్యాదుం తయు ప్రచారముచేయుట కంగీకరించిన కనకమ్మగారికి కృతజ్ఞలము.—(ఒక విలేజ్ కు).

తెనుగు కాలికో బెండు	
సివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3 0 0
శతకవితావళి (గ్రేజ్)	2 0 0
శబ్దరత్నాకరము	10 0 0
కవన, ముతలి, భాస్కర, సత్యకవి, సురాభాండ్యకర్, జగన్నాథక, కవిచాడప్ప, దాశరథి, నరసింహ, మానవ, బోధ, శ్రీరాధి, కృపాధిప, కృష్ణ, భద్రాద్రిరామశర్మక ములు, గణికానుప్రవర్తనరాకలి, పాపవిన్నోద పాఖ్యానము, కజనందము, హనుమత్సంచనికేతి, హనుమదండము, విడిగా 0 2 0	
కృంగారత్న, కలుగోపాల, రామలింగేశ, కారవ శిలింగేశకముఖ విడిగా 0 8 0	
వికోరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు	

సామ్ ఫోర్లు విండిమరలు

సామాన్యమైనది, కొద్దిస్వయముతోనే పనిచేయును.

కొద్దిస్వయము మాత్రమే చాలును, ఉపయోగించుట చాల సులభము.

వేడియొండదు లేక శబ్దము లేదు, తిరుగల్గును సులభముగా బాగుచేయవచ్చును. ఉపయోగించబడిన బాగా లన్నిటిలోను తృప్తిని కలుగ జేసినది. ఆయుల్ ఎంజను, స్టీము ఎంజను, ఎలక్ట్రిక్ మోటారు లేక లైను పాపు వీలో దేనితో నైనను పడుపవచ్చును. కొత్త తిరుగల్గు ప్రాకులో నున్నవి. పొట్టును, లోనిభాగమును బాగుగా విసరి మెత్తని పిడిని విసరును. హిందూదేశముందు అంతటను, ఇంగ్లాండు దేశము లోను వేనకు వేలు ఉపయోగింపబడుచున్నవి.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd. Engineers. 9, Second Line Beach, MADRAS. and at CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA, & TANJORE.

అమ్మతాండవము దీక్షా, బాంకాయి - మదరాసు.

వైవముహాజన ఉపసంఘము.

విశాఖపట్నం.

శ్రీ జేపీడి జమీందారుగారు రకు కందుకూరి బాలనూర్య ప్రసాదరావు తంతులు బహద్రుగారును, శ్రీ చాగంటి కిరయ్య కాశ్రీగారును, (22-10-22) తేదీ విశాఖపట్నం నుండి కరువించి, తుమ్మలపల్లి వారిధివనమున నోక, సభ గావించిరి. ఆ సభకు వట్టణమందుగల వైవములకు లండనును విచ్చేసిరి. శ్రీ చాగంటి జోగారావు పంతులుగారు సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అంతః ప్రజామిత్రులవారు, సహజమైన మృదుమధుర వాగ్ధోషితో వైవములను వివరించుచు చూపుచు ఉపన్యాసము గావించిరి. తేవలము పాశ్చాత్య విద్యనలన మరము దీక్షించిన దనియు, మరము దీక్షించినయెడల మానవుని తేవిధమున నుండి నను లాభము లేదనియు, తా మిగ సేతువునులేనను, సంఘములో నోకగా నెంచబడ రనియు, మహాత్మ్యర మగు శివరం చాచురీ మహాత్మ్యము మనకు వివరించుటకు క్రితచాల దనియు ఆ పంచాక్షరీమంత్రమే తిరిగి సంఘము నుద్ధరించు ననియు నుపన్యాసించిరి. మరియు వారి వైవములను వివరించుచు నైన బడెక మనియు, ఎంతవలనైన నోకగద మనియు, మరమున సంరక్షించుట కంతవలనైన పూనుకొనద మనియు చెప్పి, నిర్ణయమైన నియమానుసారము తమ సంఘాభిమానమును వ్యక్తపరిచిరి.

తరువాత బ్రహ్మశ్రీ కిరయ్య కాశ్రీగారు మరవిషయమును గురించి యుపన్యాసము చేసిరి. శివపూజా విధానము, వీరశైలి, వైవములను వివరించుచు విషయములను కాశ్రీ ప్రమాణములతో యుక్తియుక్తముగ, సభ్యుల హృదయములందు చాటివేయు లక్ష్యమున వైవమును చేసిరి. అప్పుడ ప్రవాసములలో వారి పలుకుట ప్రతివారి హృదయములందు ముద్రపడినది.

లింగధారణము దాని నిబంధన అర్థము ప్రతివానికిని తెలియుటగా బోధకరచి ప్రతివాని సంజ్ఞానములు నిర్వచి గావించిరి.

విద్యుట్ల విశాఖపట్నం నుండి నోక వైవసంఘము సభ యేర్పాటుచేసి వైవములను మరవిషయములను చేయుటకు వారు పూనుకొనుటకు తీర్మానించబడినది. ఇందు విషయమై ఒక వైవసంఘము సభ యేర్పడినది. ఆ సభకును వీరింద తీర్మానములు చేయబడినవి.

1. శ్రీ జమీందారుగారి యుద్దేశము ననుసరించి (22-10-22) తేదీ విశాఖపట్నం నుండి యొక వైవసంఘము స్థాపించబడినది.

2 అందులకు జు.రా.రా చాగంటి జోగారావుపంతులు గారు సభాధ్యక్షులుగాను చాగంటి సాంబయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శిగాను, అంతః ప్రజామిత్రులవారు సహాయకార్యదర్శిగాను తేదారితేటి లక్ష్మీవరసహస్రం శ్రీకృష్ణాచార్యులవారు సహాయకులుగాను నియమించబడిరి. శ్రీ జమీందారు గారు సంఘము చేయుపనులు మొదలగు విషయములు బలకరచి సంఘమును అభివృద్ధికి తీసుకురాలయి నని నుపన్యాసించిరి.

సభవారు శ్రీ జమీందారుగారిని, బ్రహ్మశ్రీ కిరయ్య కాశ్రీగారిని ఆభినందించుచు సభ ముగించిరి.

నల్లనిమనుష్యులను తెల్లగాచేయుట

అక్టోబర్ ఫెలిక్సు పేషెంట్ గారు కనిపెట్టుట

వీగ్రాలు కారులవలన మనవిగ్గు చాచినామందురు. అట్టి వారినిగూడ తెల్లని వర్ణములవారినిగా చేయుట కిక్కడో విశాసమును కనిపెట్టెను. మొదలగు ఎవరైనా వైవమును ప్రయోగించెను. ఒకచేతిలోతో కాలిలోనో గల రక్తమును ఒకచేతు ద్వారా నరదోక రక్తమును గట్టుముల మట్టులోనిలాగి అచట దానిని వెచ్చిచేయును లేక దానిలోనికి సింగును ప్రవేశపెట్టును అట్లు మర్చిపోక రక్తమును ఏ చేతినుండి మొదల తీసెనో దానిలోనే మరల తిక్కింపక రెండవ చేతిలోనో కాలిలోనో ఎక్కించును. నల్లనివర్ణమును తెల్లగాచేయుటకు తెలిసినములు ఇట్లును. రక్తములోనిగ్గు నల్లతలుపులను (కార్బాసిల్స్) తీసివేసి తెల్లతలుపులను ప్రవేశపెట్టుటకున నీ వర్ణభేదము కలుగును. ఎవరైనా ప్రయోగించినపుడు 15 రోజులకే యిట్టిమార్పు కలిగినది. ప్రేక్షకులే వైవమునుచూచు చాశ్రీ వైవమునకు అక్టోబర్ ఫెలిక్సు పేషెంట్ ఆనందము దీనిని కనిపెట్టెను. (డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్)

విదేశ వార్తలు

ఇటలీ రాజకీయము ప్రస్తుత పరిస్థితులు

రోము, అక్టోబరు 27:- సేపిల్లలో జరిగిన ప్యాసిస్టు కాంగ్రెస్ సమావేశము ముగియవలసినదిగా రికార్డు ప్రభుత్వమువారి పరిస్థితులనుగూర్చి యోచించిరి. తాము స్వేచ్ఛగ ప్రకరించి ఏ కార్యమును జేయటమన తమవదవులకు రాజీనామానిచ్చుటయే ఉత్తమమార్గ మనియు తత్ఫలము అనవరమనియు మంత్రులు అందరను గ్రహించిరి. ప్రభుత్వమువారికిని, ప్యాసిస్టులకును వారికిని ఒడంబడికను దురుద్దుటకు సాధ్యసాధ్యముల వాలో చించుటకు రోమునకు రావలయు నని నీరసపాపాపాగారు ప్యాసిస్టులకునును వాడుకుటయును మున్నేలిన గారికి తలపెట్టెను.

ప్యాసిటీ భయోత్పాతము

రోములో సైనిక శాసనము

ప్యాసిటీ, అక్టోబరు 28:- ప్యాసిటీవారి ప్రారంభ ఆచరణలకు టెస్టిమోనియం పరిస్థితులు భయోత్పాతముగ నున్నవి రోము డిస్పాచి తెలుపుచున్నది. కారలినోరి వారెంత ఎదిరించినను, వారి సత్కరించి ప్యాసిటీవారు విరూప సైనిక గృహములను, ప్లానెస్సు పోస్టాఫీసును స్వాధీనముకొనిరి. వైసా, డిస్ట్రాక్టు, లెగ్జిస్లేషన్ పట్టణములందు, ప్యాసిటీవారు రోముమీదికి దాడిజేడలనున్నారని వదంతులు ప్రచురించుచున్నవి. వార్తల రాకపోకలు అటుంకలుపలుకుచున్నవి.

రోము, అక్టోబరు 28:- సేటి మధ్యాహ్నమునుండి సైనిక శాసనము రోమునకు ప్రకటించబడినది.

ప్యాసిస్టు ప్రాబల్యము

లండన్, అక్టోబరు 28:- ఇటలీ 12-5 గంటలు:- ప్యాసిస్టులకును ప్యాసిస్టు ప్రకటించిరి:- ఇటలీకి సంపూర్ణపాస్వ రంభమును కలుగజేయుటకు మేము రోముకు పోవుచున్నా రము. ఓ, ఉద్యోగములను, సైనికులారా! పాడలారా, ప్యాసిస్టుల యుద్ధమును జేయవలసినదిగాని, రాజునకుగాని విరోధముగ తలపెట్టినదిగాదు. ప్రస్తుతము రాజుగనున్న పాడ మెజిస్ట్రే-నిజముగ ఇటలీరాజుగ నుండవలయు ననే మా యభిప్రాయము. ప్రస్తుతము యెన్న దుర్బలు లగు మంత్రుల సలహాకు చెవియొగ్గుకొడ దని మాకోరిక. రాజు, సైన్యము ఇటలీ యు చిరజీవిగనుండుటగాక! ఇటలీకి కాంతిని కలుగజేయుటయే త్రికరణమనిగి మా యభిప్రాయము. నీరస ప్యాసిస్టుగారు రాజు గారిని నేడు సందర్శించి మంత్రులమువారి రాజీనామాను సమర్పించెనని అధికారమువారు ప్రకటించబడినది.

త్వరలో వీరో తీర్మానము చేయని పార్లమెంటు సభవారు కొంతకరకు నిబ్బరము జేసికొనిరి. నీరస ముసోలిని గారు మంత్రులమును ఏర్పాటు జేసిన రుకొనుచున్నార. ప్రస్తుతపరిస్థితులు విషమదశగ నున్నవి. సారాంశము లను ఏర్పరుచుట సాధ్యము గాదు. ప్యాసిస్టులకు ప్రస్తుత ప్రభుత్వము నాడేమియుట సులభమే గాని క్రొత్తక లోపము లేని విధానమును నిర్మించుటకు సాధ్యము గాకుండ గల్గును. చాలవరకు వారివాగ్ధాతములు నెరవేరినవిగ పరిణమించును.

లండను జనాభా

జనసంఖ్య 7084020

లీస్ట్, అక్టోబరు 29:- లండను జనసంఖ్య 7084020 అని స్థానిక ప్రభుత్వప్రకటన తెలుపుచున్నది. ఈ వదిసంక త్వరముగా ప్రకటించునందు 5 లక్షలనుండి ఎక్కువై నాను. చుట్టుప్రక్కల పట్టణమును, వగరమును 40, 484,528 యందుండెను. అనేకులు కార్బాగారులనులకు మున్నగు పోనిచ్చ గించి పోయినవలన కొంత తగ్గినదని తెలియబడుచున్నది.

వర్తక రంగము

వర్తకరంగమున ఎకరమునకు 20 మంది మాత్రమే జనులు న్నాడు. పాలకర్షణమునకు మనుష్యులకన్న 261865 శ్రీలు అధికముగా నున్నారు. వెంట్రుపులకు 1171 శ్రీలునుండి 1165 శ్రీలు సంఖ్యకు అందవా లగినది.

యుద్ధానంతర విలంబములు

ఈ ప్రాంతములందు 26 వేలవరకు విలంబము లున్నాడు. వీరిలో యుద్ధమునందు భగ్రతగోలుపోయి, 20, 39 సంవత్సరముల లోపలనున్న విలంబములు 11,000.

ఇంగ్లండు కారాగృహములు

శ్రీ దీలకు వసతులు

లీస్ట్, అక్టోబరు 29:- రాబోవు సంవత్సరము కారాగృహములందు చేయబోవు సంస్కరణముల నేతరులు ప్రీసెంట్ కమిషనరు రిపోర్టును తెలుపబడినవి. అందులో కొన్ని అంశములక్రింద తెల్పబడినవి:- (1) శ్రీ దీల కారాగృహమున, సాధారణముగా నుట్టును పెంచుకొనుట.

(2) ఖయిదీల ఉడుపులకు వికారకరకృత్రికలు తీసి వేయబడి మర్యాదను దుస్తులయ్యబడును.

(3) బాప్టైజంపంతులమును తెలిగొనుట, శ్రీలు ఒక శ్రీలునుండి మరొక శ్రీలునకు మార్పుచూపుటకు సాధారణ ఉడుపులే ధరింపవచ్చును.

(4) ఇంపువుల శేతక, స్నేహితుల చేతను చూపువచ్చు నపుడు అడ్డముండు ఇనువకడ్డెలు, తంతులు సాధ్యమైనంతవరకు తీసివేయబడును.

(5) ఏ కొంత ప్రవాసమున నున్న శ్రీలకు దినమున కొక్క ఖంట దేశపరిశ్రమ యిచ్చబడును.

(6) సాయంత్రము శ్రీలుకేగి బోధించు ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య హెచ్చు చేయబడును.

(7) అధికారులచేత ఆమోదించబడిన కొన్ని విషయములందు శ్రీలు సాయంత్రమున వేళులు చు తగ్గించవచ్చును.

(8) అటలు, గార్మరు మతగురువులే వారవారము జరుగు ముఖ్యవిషయముల సమాచారములను శ్రీలకునకులకుగ జేర్చినది. "మనస్వాధీనమునకు వచ్చునపు డెంకనీటిలో సాం సారిక విషయములందు పొల్లనక క్రికరియించుకోక కన్నము నీలియించే మనము వారిని వదలునపుడు నుండ ప్రయత్నింపవలయును" అని కమిషనరులు కడపట నివేదించిరి.

సామాజ్య విప్లవభాగ విధానము

లండను, అక్టోబరు 27:- వర్తకమును సభివృద్ధి జేయు ఆధారము లన్నియు సామాజ్యమునందే గలవని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ మాండుగారు తమ సామాజ్య విప్లవభాగవిధానము సందర్భమున తెలియజేసిరి.

ప్రస్తుతము జేసిన 50000000 లక్షల పానుల ఋణమును 100,000,000 లక్షలకు పెంచవలయుననియు, దీనికి సామాజ్య ప్రభుత్వమువారు పూనివదలలే ననియు తీవ్రమైన వచ్చుసామును కొద్దు, యినువదలరాదు, వాకాయములను గట్టుకొని అధివేళ ములవాకు తమరహస్యంపదను సభివృద్ధి జేసికొనుటకు వినియోగించుకొనుటకు వీలుజేయవలె నని మోడుగారి యభిప్రాయము. ఈ సామును జర్మనీయందే నై కొన్న అధివేళములకుగూడ విని యోగింపవలెను. ప్రస్తుతము గ్రేటుబ్రిటనులో పనిలేకయున్న వారిని పోషించుటకు సాలుకు 10000000 పానులు ఖర్చు అగుచున్నది. కాన వైవిధ్యమునకు వలంబించిన పనిలేక యున్న వారందరును అచనిలో జేరి జీవనము జేయుటకు అవకాశము గలుగును.

ఉత్తర సిరియా దేశము

ప్రెంచివారు వెనుకకు పోయెదరా?

అలిష్టోను టర్కీకి ఇచ్చుట

లండను, అక్టోబరు 29:- రాత్రి 10-55 గంటలు. గోరొల్లు సేనాని ప్రాంతమునకు తిరిగివచ్చు ననువార్త సందలనమును కలుగ జేసినది ఉత్తరసిరియాలో మరపాలనమునకు మార్పుట దుద్దే కంచుచున్నటుల తెలియచున్నది. సేనలను చేయటకు గ్రేటరు లిబననుకు వంతులనుననియు, తక్కిన మాండెలు ప్రదేశము సాల్త్రెంట్రిపాలనమునకు వదలివేయు నని నమ్ముచున్నారు. అలిష్టో టర్కీకిచ్చుచేయుటకు అంగీకరించెదరని అనుకొనుచున్నారు. మరలెన్నతో ఉమ్మడి సరిహద్దు జేసికొని అచట తురపులు చేయుచున్న యత్నములకొరతయ వాతావరణమున సంకలనమును కలుగజేయుచున్నది. ఈ సందర్భముల్లో ఆమీయ అబ్దుల్లాగారు లండను కేగియుండ వచ్చు ననుకొనుచున్నారు.

గ్రీకురాచకీయములు

ఏథెన్సు, అక్టోబరు 27:- అసియామైనసులో జరిగిన గ్రీకు సంకీర్ణమునకు కారకులని పూర్వపుషధాసమర్థి ప్రభుత్వమువారు అచెనుచేసిరి.

అనుబంధం 1

దేశీయ వార్తలు

అకాలీల సత్యాగ్రహము

ఫింఛెను సిపాయీల కేసు విచారణ

దేశ బంధుదాసు గారు

లాహోరులో నుపన్యసించుట, ఢేరాడూనుకు వెళ్లుట

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

కోర్టుల బహిష్కారము కూడదనుట - ముగ్గురు సభ్యులు రాజీనామానిచ్చుట - బహిరంగ సభ

ధీల్లీ రాష్ట్రీయ సభ

29 వ తేదీని ఆమోదించబడిన తీర్మానములు - పండిత మాలవ్యాగారి రాక

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రంపవీతూరి

సీతారామరాజుగారు చోడవరం డిప్టీ తాసిల్దారుతో సంభాషించుట

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

అకాలీల సత్యాగ్రహము

కేసుల విచారణ

29, 29 తేదీలను ఆరెన్జు చేయబడిన 287 గురి కేసు విచారణ 30 వ తేదీని అమృతసరులో జరిగినది. వారిలో 44 గురిని వదిలి.

భాయిక హెండుగారు

భాయిక త్యాగింగు క హెండుగారి కేసు కడపటి విచారణ గూడ 30 వ తేదీని జరిగినది.

సుబేదారు సురయనుసింగుగారి కేసు

30 వ తేదీని సుబేదారుగారి కోర్టుకు తీసికొనివచ్చిరి. చదవ గ్రామమున అక్కడ అకాలీలు ముక్రమే యిదివరకుండిరి. ఇప్పుడు సురయనుసింగుగారు 70 వందల రూపాయలను పాతకాపులను నయమిచ్చివచ్చిరి. అది జూరీల తాటిల్లారు వాద్ద చెప్పిన సంఖ్యలను కొందరు కోర్టులో వాదన కొనసాగించెను.

లాలు ఛెండుగారికి శిక్ష వేయుట

రాజుకులూ నుపన్యసించినందులకు ఆరెన్జు చేయబడిన లాలు ఛెండు గారికి 30 వ తేదీని ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్ష వేయబడినది. 1000 రూపాయలకు జామీను యిచ్చునగా నతడు విరాలింపబడినది.

420 మంది అకాలీలను పంపుట

29 వ తేదీ సాయంకాలము రైలులో 420 మంది అకాలీలను అమృతసరునుండి యిక్కడ చెరసాలలకు పంపిరి.

29 వ తేదీ అరెస్టులు

29 వ తేదీని 118 గురిని అరెస్టుచేసిరి (ఆ. ప్రెస్).

అకాలీలను కొట్టుట

హృదయ విలేజ్ లో తం తి వార్త

అమృతసరు అక్టోబరు 30

ఫింఛెను సిపాయీల జరికేసు విచారణ జరుగుటకు ముందు వారందరూ కోర్టు ఆవరణలో నుండగా వారసానింగుగారు అనుసరిపాటు ఉపన్యసించెను. మనోవాక్కర్లులందు దౌర్జన్యము బోత్తుగా నుండగూడదని హెచ్చరించెను. శిక్షలను సంతోషముతో ననుభవించువలెనని బోధించెను. అందులకు పోలీసు ఉద్యోగులగు పాశ్చాత్యు లిద్దరు దురాగ్రహమున సిపాయీలపై బడి చెలరేగి తన్ను సాగిరి. సహాయపాటుకు లాటుసింగుగారిని మెడ బట్టుకొని క్రిందపడ ద్రోసిరి. అమరు సింగు, మియానుసింగు, శాండాసింగు రాంసింగుగార్లు మున్నగువారికి చాలమందికి దెబ్బలు తగిలెను. మియానుసింగుగారిని మర్కటామున తన్నుటచే చాల బాధ కలిగినది. అంతట లాతీలను పట్టుకొని పోలీసులు వారిమట్టును చేరిరి. అకాలీలు లేవరాదని, మాట్లాడరాదని ఆదేశములు గారి ఉత్తరువు ప్రకారము పోలీసు సూపర్వైంటు నిర్వహించెను. వీరిలో 25 మంది 20 మొదలు 27 ఏండ్లవరకును యాధములలో పనిచేసిరి. తీర్పు చెప్పుటకు ముందు యువకులను వృద్ధులను విడదీసిరి గాని ఎవ్వరిని వదిలి

రంపవీతూరి

రాజుగారు డిప్టీ తాసిల్దారుతో మాటలాడుట

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

చెన్నపురి, అక్టోబరు 30:-

18 వ తేదీని పితూరదారులు అడ్డతీగలనుండి చోడవరం ముఖము వల్లి రని 26 వ తేదీని తెలిపియున్నాము. 18 వ తేదీ నాయంత్రికి కొంతమంది పోలీసులు చోడవరము చేరిగారి పితూరదారులపొబడి వారి కేమియును తెలియనందున వారు 19 వ తేదీ ఉదయమున చోడవరమునుండి భద్రాచలం తాలూకా సుపర్వైంటు వల్లిరి. పోలీసుల రాకపోకల సంగతులు ఎప్పటి కప్పుడు పితూరదారులకు బాగుగా తెలియుచుండుటచే పితూరదారులు 19 వ తేదీ, నాయంత్రికి చోడవరము ప్రవేశించిరి. వారి నాయకుడు అలూరిసీతారామరాజుగారు శక్తి రామరాజుగారు చోడవరం డిప్టీ తాసిల్దారుతో మాటలాడిరి. పితూరదారుల వలకు కేమియును వచ్చును అని జేయలేదు. దోచుకొనలేదు. ఆరాత్రియే వల్లిపోయిరి. వారు దొమ్మిగూడెంబంతుపోయిరి. 28 వ తేదీని సాంధ్యగారి నాయకత్వముక్రింద మలబాద పోలీసులు రామవరమువద్దకు రాగా పితూరదారులు పోలీసులపై తుపాకులను కాల్చిరి. ఒక కనిప్రేమకు దెబ్బతగిలెను. పోలీసులకు పితూరదారులు కనబడక పోయినను పోలీసులు కలవరపడకుండా నలిచి ఆవంతుకు తుపాకులను కాల్చిరి. కాని పితూరదారులలో పెద్దవారిని గూడ నాగుండ్లు తగిలియుండవు.

రక్తములు విస్తారముగా నున్నవి. పోలీసులను వ్యాధులు గూడ పీడించుచున్నవి. 22 వ తేదీని జిల్లాపోలీసు సూపర్వైంటు స్వేనేగారికి చాలజబ్బుచేసినది. ఆయనను పితూరదారులైద్యులకు తీసికొనివెళ్లిరి. అతడు ఆశోగ్యము కలుగుచున్నది. జిల్లా పోలీసు సూపర్వైంటు విల్కిన్సు గారిని స్వేనేగారికి బదులుగా నన్యాయము పంపించినారు. ఆర్. పి. గూహం, ప్రధాన కార్యదర్శి.

వేయలేదు. వారిలో నురు అమరసింగుగారు 23 ఏండ్లవేదాయధమున పనిచేసిరి. అమరసింగుగారు మున్నగు 74 గురికి చెరి రెండేండ్లు కఠినశిక్షయును చెరి 100 రూపాయలు జుర్గానాయను చెల్లించనిచో మరిఆరు నెలలు కఠినశిక్షయును వేసిరి. తక్కిన 26 గురును వృద్ధులని వారికి చెరి ఆరు నెలలు విడితైదును చెరి 100 రూపాయలు జుర్గానాయను చెల్లించనిచో మరి ఆరు నెలలు విడితైదును వేయబడినది. రెండేండ్లు కఠిన శిక్ష వేయబడినవారిలో నాయకుడు మాస్టరు సింగుగారికి ఇండియను మెరీటు అర్హులతకమున్నది. యాదమున ఎడమముంజేలిలో గుండు దూరుటచే నాచేయి నిరుపయోగమైనది. నారాయణ సింగుగారికిగూడ గుండుదెబ్బలన చేయి పోయినది.

గాంధీ మహాత్ముని కీ పత్రికలు

మానవత్రికనుగూడ తిరుగుగొట్టుట

జాంబాయ కాపనసభలో జనాంగీకరణ పెట్టుటగాన ప్రక్షింభగా మహాత్మునకు పుస్తకములను మానవత్రికలను (సి.నూడికలను) యిచ్చుచున్నారని హేతుబద్ధముగా వ్రాసిరి.

రామనీయంము గోవర్ధనరాం త్రిపాఠిగారు జాంబాయలో సమావేశమున సచిత్రమాసక్తిని ప్రకటించుచు ఆపత్రిక పంచికలను యరవాడచేసాలకు పంపుచున్నారు. ఆ పంచికలను మహాత్మున కందిజేయుచున్నారా అని 25 వ తేదీని త్రిపాఠిగారు నూపర్వైంటుకు వ్రాయగా పిరియోడికల్స్ నుగూడ తైటిలు చదువగూడదు గాన మీసంచికలను గాంధీగారికి పంపుటలేదు. నేడు వచ్చినసంచికను తిరిగి మీకు పంపితిని. పుస్తకములను పంపినచో నేను ముందు చదివి యిచ్చువచ్చునని తోచినచో గాంధీగారి కిచ్చెదను అని నూపర్వైంటు 26 వ తేదీని జవాబిచ్చెను. (బాంబే క్రాంతికలు)

ధీల్లీ రాష్ట్రీయ మహాసభ

29 వ తేదీ సమావేశము

29 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 కు సభ మరల ప్రారంభమైనది. ఉదయము విషయనిర్ధారక సభ జరిగినది. పండితమధన మోహనమాలవ్యాగారు గూడ పంజాబునుండి 29 వ తేదీ ఉదయమునకు ముంబయివచ్చిరి వచ్చి సభమరచిరి. బాబూమోతీలాలు భూషుగారి మరణమునకు సంతాపమును తెల్పడియి తీర్మానమును సభ్యులందరూ తేలిచిరి ఆమోదించిరి. తారా గృహములందున్న శతనీవకులందరిని ప్రకటించుచున్నాము. ఆర్యములు చేపాడివరకును ఎట్టిమహాత్మ్యత్యాగముల వైన చేయవలెను. మూలములో జరిగినదురాగతములకు చాలచింతించుచున్నాము. అచటిత్రజులకు సహాయము చేసినవారికి కందనము లప్పించుచున్నాము. ఇట్టిదురాగతము లెచటయిన జరిగినను హింసానుమామృదీయమైతి కంఠరాయము కలుగ గూడదు స్వరాజ్యమును బడయుటకు సర్వవత్కలహారము గట్టిత్రయ త్నముచేయవలెను. తిగులబడిపోయియుండెను మరల కట్టించుటకు రాష్ట్రీవాసులు భవనహాయము చేయవలెను. దొరతనమువారేర్పరచినపంచాయతీలను ప్రజలు బహిష్కరింపవలెను. జాతీయపంచాయతీలను ప్రత్యేకముగా నేర్పరచవలెను. మానీమండలము లోని కాంగ్రెసు ప్రచారకులు చేయుచున్న త్యాగములకు వారి నభినందించుచున్నాము. కేమలుపాపాగారి నభినందించుచున్నాము. వారివిజయము భారతస్వాతంత్ర్యమునకు ప్రభుమూచన అనుతీర్మానము లామోదించబడినది.

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

న్యాయస్థానముల బహిష్కరణము

కేరళ రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ యిటీవల కల్లికోటలో జరిగినది. వరల కోర్టులో ప్లిడరువు తీసి ప్రారంభించిన వారిని కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనరాదని గోపాల మీనను గా తుపపాదించిరి. ఆతీర్మానము విగ్రహించిరి. న్యాయస్థానములను బహిష్కరింపగూడదని తీర్మానమును హెచ్చుచుండి ఆమోదించిరి కొందరు సభ్యులు ఈతీర్మానము నాతేవించుచు తీవ్రముగా ప్రసంగించిరి. 28 వ తేదీ సాయంకాలము సమన్వితరమున బహిరంగసభ జరిగినది. కొన్ని వందల మంది వచ్చిరి. వారిలో హెచ్చుచుండి మహమ్మదీయులు. కే. పి. అవనుమ కోయాగా రధ్యతరహించిరి. కోర్టులను బహిష్కరింపగూడదని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించుట ఆకమమను తీర్మానము నాసభలో కే. మొయిదీను కోయాగా రుపపాదించిరి. కే. మాధవనాథుడు, కే. పి. కేశవమీననుగార్లు వరల ప్లిడరువు తీసి ప్రారంభించగోరి ఆతీర్మానము నామోదించుట చేసిరి. భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు బహిష్కరణమును రద్దుపరుచువరకును బహిష్కరణమును తొలగింపగూడదు. రాష్ట్రీయ సంఘము వారిట్టి తీర్మానము నామోదించుటచే ఆర్. గోపాలమీనను గారును మత్తున్ని (తిరువాన్కూరు) గారును నేనును సంఘ సభ్యత్వవదలుటకు రజీనామాల నిచ్చితి వని కోయాగారు నడిచిరి. కోయాగా రుపపాదించిన తీర్మానమును గోపాలమీనను గారు రుపపాదించిరి. తీర్మాన ముమోదించబడినది.

దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు

స్వదేశ సంస్థానములు

ప్ర:—స్వదేశ సంస్థానములందు (ప్రచారము సజావుగా) దని గాంధీ మహాత్ముడు నిర్ణయించెను. కాంగ్రెసువారు గూడ వట్టి తీర్మానించిరి గాని సంస్థానముల రజవంశముగ కాలగ్రామము వలన నిరోధము కలిగించుచున్నపుడు మన మాపేక్షించదగువా? కాంగ్రెసువారు సంస్థానములవారిచర్యలను నిషేధించవలరా?

దాసు:—ప్రస్తుతము నిషేధించగూడదు.

ప్ర:—మీరు కాశ్మీరమునందుండగూడదని అభిప్రాయము మీలో మహారాజుగారు నిరంకుశముగ ప్రకరించలేదా?

దాసు:—మహారాజుగారిని గూర్చి పత్రికలలో ప్రకటింపబడినవిచర్యలను నేనుచూచితిని. అదిమహారాజుగారికి తోచినట్లుగా కాదనియు దగ్గరవారు చేసిన పుత్తకపునకు మహారాజుగారు ప్రతిఘటించినట్లు కారనియు నాభిప్రాయము. నాకు చాలితోచినట్లుగా లేదు గాని మహారాజుగారు చాల విషయమును మర్యాదయు లవా రుయు హిందూమతమునందు విశ్వాసమును ప్రకటియై కలవానియు దయగలవానియు వినియంటిని గాన నాభిప్రాయము వారివలన పుట్టియుండదు. అత్యంతపునకు రావల్సింది మున్నగుటలములలో ప్రజలకు చాల అగ్రహముకలిగినది. నేనందులకు చాలచింతించుచున్నాను. భారతీయు లట్టి అగ్రహమును చూడగూడదు. అత్యంతపునకు మహారాజుగారు బాధ్యులుకారు. సంస్థానాధిపతులవల్ల మనము గౌరవము చూపవలెను. ధర్మదేశమున క్లిష్టతభాగము సంస్థానాధిపతులపాలనము క్రిందనున్నది. వారిలో చాలమంది దయగలవారను సద్భావములు లవారను ప్రజలకు మేలు చేయగలవారను నేనునమ్మెదను. ఇంకొకటి మనముగ మెలగినచో దానికి వారు బాధ్యులయ్యుండరు.

ఈరీతిగా దాసుగారు స్వరాజ్యకలిసిధితో లాహోరు లో మాట్లాడిరి.

విద్యార్థులకు హితోపదేశము

మీరు భారతీయుల రనుమాట మఱవకుడు

27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము దేశబంధు దాసుగారు లాహోరు జాతీయకళాశాలకు లాలాభునినిందు (పంజాబు గాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు) గారు మున్నగువారితో కలిగిరి. (విన్నపాలు భాయిపరమానందగారు మున్నగువారు దాసుగారికి స్వాగతముసంగిరి. విద్యార్థులు సంభేదముతోగిరియును సాటిరి.

పిమ్మట దాసుగారు నిట్లు నడిచిరి.

జాతీయ విద్యార్థులలో హిత్యముండి విద్యార్థులు తేరని విన్నదనకు వారకుడు. క్రద్ధతో పనిచేయసాగినచో అల్ప ప్రారంభములవలననే మహాత్మ్యతములు చేకూరునని వివేకానంద స్వామి వెనుక బోధించెను. అప్పుడే విద్యార్థులసంఖ్య చాల హెచ్చినది. ఇది యొకజాతీయవిద్యవిద్యాయము కాగలదు.

యువజనమిత్రులారా! మీ రింకను విద్యార్థ్యాసదేశముగూర్చున్నరు. ఉత్తమమగు విద్యనే అభ్యసించువు. ఉదారభావములను లింగించినదియే ఉత్తమవిద్య. తేకభక్తి ప్రాప్యభావమును కలిగించును గాననది అనర్థకము నీదము. దానివిలన స్వాధీపరత్వము సంపాదించుకొనుట కలగును. ప్రపంచమున కంతకును నేనజేయుట కనకాళము కలగదు గాన తేకభక్తి మాడదని కొందరు చెప్పుచుందురు. అట్టి వ్రాతలను మీరు పుత్రికలలో చదివియే యుందురు. మొదట మీరు నిజమగు భారతీయులైన నేగాని మానవసంఘమున కెట్టి ఉపకారమును చేయనకలగము లేదు. మీ తేకమునకు మీరు నిలబడ్డప్పుడు తొలితర మీరు గ్రహించవలెను. అప్పుడే మీరు ప్రపంచమునకు మేలు చేయుట కలగుదు. ఇతరులు మీ కంటె రమ్యమైనది మీరు తలంపించుచు మీ జాతీయత ఉత్తమమైనది కాదు. మానవసంఘమున కంతకును మేలుచేయవలెను. ప్రతి జాతీయును ఇకిరిజాతులవన్నిటిని ప్రేమించవలెను అని బోధించుచున్నది ఉత్తమమగు జాతీయత. వ్యక్తికి స్వభావ మెట్లునునో జాతికి గూడ వట్టి స్వభావ ముండును. నేను దీనినిగూర్చి మొత్తగ్రంథమువ్రాయుచున్నాను. ప్రతిజాతీకిని అత్యంతమగు అజాతీయత్వ వికసించినచో నది ప్రపంచమున కధికమగుమేలు చేయగలగును గాన మొదట జాతీయతను నెలకొల్పవలెను. మీరు భారతీయు లగుట ప్రథమకర్తవ్యము. పాశ్చాత్యవిద్యను వా

త్యక్తకాత్తములను క్రద్ధతీ కాత్తములను వాడ్యములను ప్రోసి రాజనవలెనని నేను బోధింపను. మీ జాతీయతను నిర్మించువు. సత్యమగు జాతీయతనే స్థాపించువు మీరు విద్యను వేళ పరుచుకొనుటలలోను విద్య విముక్తును వేళపరుచుకొనుటలలోను భేదమున్నది. దీనిని మీరు గ్రహించికో తేదో నేనెరుగను. మనలో విద్యావంతులు చాలకాత్తముల సభ్యునించిరి. వారు చాల తెలివైనవారైరి గాని వారి విద్యాతీతమును వాటున సంపూర్ణ దాత్య భావము దాగి యున్నది. ఏలయునగు వారు పాశ్చాత్యవిద్యనుకొని లైపోయిరి. విద్య వారికి నశముకాలేదు. నే నొకవస్తువును స్వాధీనపరుచుకొనిన నేను దాని కధిపతి నగుదును. అవస్తుచే నన్ను స్వాధీనపరుచుకొనిన నేనేదానికి దాసుడనగుదును. గాన మీరు జాగ్రూఢతతో నుండవలెను. పాశ్చాత్యవిద్యను మీరు దాసులుకాగూడదు. వారి పాఠశాలలు కడుసుందరముగ నతివిశాలములుగ నుండును. వానిలో విద్యుద్దీపములు మున్నగు సౌకర్యము లెన్నియొనకుండును. గాని వాని కదలి వచ్చినచోడనే అవిద్యార్థులు ఎందులకును కొరగాని మానవాధములయ్యెదరు. వారు తోర్పాకర్మలయ్యెదరు. వ్యవస్థలలో యోగ్యులను దుర్బాగులు నెట్లుందురో జాతులలో గూడనట్లేయుండును. నేను దుర్బాగులగునన్న జాతి మరొకరిక కాలమునకు సవ్యార్థపుజాతీయగుట కభ్యంతర మేమియునులేదు. కానజాతీయతవలన స్వాధీనత్వము కలుగుననుట మాస్వాగతము. జాతులు ఉత్తమములుగా నుండుట కవకాళము కలదిని ప్రపంచమున తెలిసింకలభాగ్యము భరతఖండమునకు లభించుగాక యని నేను కోరెదను.

స్వరాజ్య మెట్లు లభించును?

గట్టి డిక్షియును అపారమగు త్యాగమును లేకుండ నెవ్వరిని స్వరాజ్యము లభించలేదు. ఓర్పు, ప్రేరణ, గాఢచిత్త ప్రాణసమర్పణసంకల్పము మున్నగువి యిందెనగాని స్వరాజ్యము లభింపదు.

నిర్మాణ విధానము

మనమిత్రుడు నిర్మాణవిధానమును నెరవేర్చవలయున్నది. అత్యుచిత చాలవలెను. దాని నెట్లు నెరవేర్చగల మని నేను చింతింతుచుండును. ఏలనన మనలను చక్కగా నడిపించగల మహానాయకుడు గాంధీమహాత్ముడు కారాగృహమునందున్నాడు. మహాత్ములకు గల అపారమగు ధీకృతి, అలగుటలేని డిక్ష, అమృతమగు ఆత్మకృతి, నిరుపమాన మగు శక్తిమహిమ మున్నగు వాని విమనమి పుడు బడయునక కాళము లేనివార మైమి. మన మహానాయకుడు కారాగృహమునందున్నంతకాలము మన కీరచింతలే యుండగూడదు. అపార్థికత ప్రేమలక్షణము ఎల్లవారును స్వరాజ్యముకొరకే పనిచేయవలెను. మహాత్ము డెల్లపుడును స్వరాజ్యమునుగూర్చియే చింతించుచుండెను గానదాని మన మత్యధికముగా ప్రేమించవలెను

మహాత్ముని నిందించువారు

కొందరు పురుషముగను నిష్కృతులముగను మహాత్ముని దూషించుట నాకు చాల సంతాపకరమగుచున్నది. ఏలనన మనకు మహాత్ముని పట్ల గాఢమగు ప్రేమగలదు గాననే యట్టి దూషణలను మనము కొంతమో సరింపవలెను. ఆ మహానభావు నిట్లుదూషించువాడు సంకుచితస్వభావు అనియే నాభిప్రాయము. భగవంతునిచే సృష్టింపబడిన మానవప్రపంచమున గాంధీమహాత్ముడు మహాపురుషులలో శొక్కించని ప్రపంచ మిది కరకు గ్రహించనిచో నీకముందు గ్రహింపగలదు మహాత్ముని పవిత్రనిర్దేశములను నే అసహాయోత్సాహము పునుపవిత్రమును స్పృహియము నయినది. మనమహానాయకుని మనయోధ్యమమును అల్పమకు నిట్లు దూషించినను మనకు మహద్దళ చేకూరగల దని నాకు గట్టిసమ్మతము కలదు. అని దాసుగారు నడిచిరి. (స్వరాజ్య)

దాసుగారు ధేరాదూరు వెళ్లెను

29 వ తేదీరాత్రి దాసుగారు లాహోరునుండి ధేరాదూరుకు బయలుదేరిరి. అదియ రాష్ట్రీయసభ జరుగును. భాషాలోకాంగ్రెసు సంఘమువారు దాసుగారిని చాల ప్రార్థించిరి. వాని కెన్నిటికిని దాసుగారు ప్రత్యుక్తియులనిచ్చిరి. కాసనగధలో ప్రవేశించుటకు గూర్చి దాసుగారు తనభిప్రాయమును గయలో జరుగు తేదీయమానన సభలో అభ్యుత్థింపవ్యాసమున కల్పించెదరు. సంఘకలకుల చట్టమును ధూర్వకతన, లేదా రద్దుచేయవలెనని కాసనగధలో కల్లగోరువారు అభిప్రాయముచున్నార. (నెను)

స్థానికవార్తలు

చెన్నపురి దేశీయసమాజము:—బుధవారము నకుబయ 1-వ తేదీ అలిసోవరులశ్రీ శివోదిన మగుటచే ఉదయం దేశీయసమాజసభయన (లింగేశ్వరీపేట) సభ జరుగును.

సవరణ:—హుస్సే అందుకో లిమిటెడ్, టిపాగ్రెస్సె సెంటరు రెవీక, మద్రాసు:—ఈ ప్రకటనలో మొదటి సెకండు హేండు గాన్ ఎంజను ధర రు. 12500 లని (మరుగించుటకు బదులు రు. 2500 లని 28-10-22 తేదీ కనివారపు పత్రికలో పాఠ చాటున ప్రచురించబడిన దని మాసాతక మహాకీయులు తిలకింప (పార్శ్వములు.

హైస్కీడు సార్వభౌమం పరీక్షలు:—తిరువల్లి క్లౌడియోహాడు అసోసియేషనుండి కిరంగురి అభ్యర్థులు పరీక్షకు పోయియుండిరి. 180 స్కీడులెట్టుకు అరుగురు 160 లెట్టునకు ఇకవురు పరీక్షకుపోయిరి. 140 స్కీడుకు పోయినవారలో ఇరువురూత్రమే కృతార్థులైన సార్వభౌమం అసోసియేషను కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

అలిసోధరుల శివోదినము:—చెన్నపురి అంధ్ర ప్రదేశ్ కాంగ్రెసు సంఘములు భిలాభరుసంఘము, చెన్నపురి మహాసభ వారి యాజమాన్యమున బుధవారం నకుబయ 1 వ తేదీ అలిసోధరుల శివోదిన మగుటచే తిరువల్లి క్లౌడి సమాద్రతీరియన సాయంకాలము 5.30 గంటలకు పొరవపు జరుగును. మత్తవ్య ఫణులల్లా సాహేబుగారు అభ్యుత్తరహిందెదరు. స్వచ్ఛంద సేవకులు గుంపుగ రావలయును. మహమ్మదీయతరులు అధికముగ వచ్చి మహమ్మదీయనాయకుల పట్ల హిందూసంఘమువారికి గల గౌరవమును ప్రకటింపవలయునని వి. చక్రెశ్వరేశ్వరీగారు మాట వ్రాయుచున్నారు.

మెట్రిక్యులేషనుపరీక్ష విద్యార్థుల వసుస్థు:—ప్రస్తుతము నిబంధనల ననుసరించి 16 సంవత్సరముల కయను నిండని విద్యార్థులు మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు అభ్యర్థులుగ నుండగూడదు. ఈ నిబంధనను రద్దుచేయవలయునని నేనెట్లు సభ వారు 1921 సంవత్సరము మార్చి నెలలో తీర్మానించుకొనిరి. ఇది నిబంధనను సంపూర్ణముగ రద్దు పరచుట యుక్తము కాదనియు కొంతమంది (తత్వే అభ్యర్థుల పట్ల యీ నిబంధన అను తర్కించుటకు నట్లు నిండికేటువారి కధికారమున్న వ్యాయముగ నుండుననియు (ప్రభుత్వమువారు నలనా ఇచ్చిరి. అందు ప్రోంగా విషయమై నిండికేటువారు ఆలోచించి ప్రభుత్వమువారి సలహాను అంగీకరించిరి. మార్చి 1921 లో పరీక్షయందులకే నే మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకు పోవు అభ్యర్థులు 15 సంవత్సరముల కయను చెల్లినవారుగ నుండవలయుననియు అసంమతి అభ్యర్థి దేవాదాస్ శ్రీధర్ గలవాడైన 14 సంవత్సరములవారిని పరీక్షకు పంపుటకు నిండికేటువారికి అధికార ముండుననియు (ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువుల ను ప్రకటింపిరి.

కార్తీకమాస గణార్చన మహోత్సవము

22-10-22 మొదలు నెలదినములు జరుగును.

అయ్యో, చెన్నపట్టణము తాతాముత్తరపుక ప్రియ రామకృష్ణపీఠి 40-వ, సెంటరుగల మ-రా-రాష్ట్ర. ఇన్ని ఎల్ల మందికెట్టిగారి ప్రత్యమునందు కార్తీక మాస గణార్చన మహోత్సవము జరుపబడును. మాసాన మాసాంతమునకు జరుగు కియాకమును.

ఈ 1922-వ సం. అక్టోబరు నెల 22-వ తేదీ కనివారం సాక్షాత్రిం 6 గంటలకు ప్రారంభము, గగనశోభిత ప్రభవ్య మల్లికార్జునస్వామి కలకృష్ణావన, అఖండరావన, అశ్వలక్ష్మి, వక్త్రవారిడిక్ష, గురుపూజారి (మయులు జరిగినది. 1922-వ సం. నవంబరు నెల 4-వ తేదీ కనివారం సవ్యగ్రహారాధన మహాత్మ్యము, బ్యాలాకోరణమును 14-వ తేదీ జుంకగోవారం మొదలు ఆమావాస్య పర్యంతము (మల) నాక్షత్రసంహమును 17-వ తేదీ శుక్రవారం సవ్యగ్రహారాధన మహాత్మ్యము, వింధ్యాత్రయన్న 18-వ తేదీ కనివారం మహాబ్రాహ్మణ్యము వికాదక దుర్వాభిషేకమును 20-వ తేదీ సోమవారం పూర్ణ మాతీయన్న, కడమ కిరణములయందు నిత్యము గురుపూజ ములను జరుపబడును అని వల్లికార్జున పండితారాధ్యుల ముల్లయ్య అయ్యవ్లాంగారు (ఈరీతికల్ప, సంకల్ప తాతాకా.) వ్రాసిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం. అక్టోబరు నెల 31-వ తేదీ

మంగళవారము

చెన్నరాజధాని జనాభా

జనాభా సూచకంబులగు జి. జి. బోగు గారి రిపోర్టు, కడచిన రిపోర్టువలె చదువుట కంత నింపుగనుండలేదు. 1921-వ సంవత్సరపు జనాభా అంకెల నిజారమును గ్రహింపవలెనని, బోగు రిపోర్టు చదువరుల కింతగ తోడ్పడజాలదు. జనాభాలో తయారయ్యెడి పట్టికలలో లోపము లనేకములు గలవు. ఇందుకొరకు నియమింపబడెడివారికి సామాన్యముగ జనాభా యొక్క ఆవశ్యకత ఏదియో, ఆయావిభాగముల ప్రాముఖ్య మెదియో తెలియుట కష్టము. జనాభా గణితిలో పెక్కు లోపములు గలవనియు, అనేక విషయములలో నీని నాధారముగ దీసికొనుటకు వీలులేదనియు రిపోర్టు అంగీకరించుచున్నది. చెన్నరాజధానిని వెనుకటివలె ఆరుభాగములుగ విభజించుట, సహజ విభాగముగా నేరదు. ఆంధ్ర, తమిళ, కేళాది విభాగములను, వెనుకటికన్న నధికముగ గుర్తించినను, జనాభా సూచకంబులగు భాషాప్రయుక్త విభాగ ప్రాముఖ్యమునువలయు నంతగ గ్రహించినటుల దోషదు. 1911-వ సంవత్సరమునకు పిమ్మట కడసంవత్సరములలో జనసంఖ్యయందు విస్తారమభివృద్ధి గనుపించును. 1911-వ సంవత్సరపు జనసంఖ్య 41,870,160. 1921-వ సంవత్సరపు జనసంఖ్య 42,794,155. అనగ 100-కి 2-వంతున మాత్రమే అభివృద్ధి గన్పట్టుచున్నది. 1891-వ సంవత్సరమున 100-కి 15-వంతునను, 1901-వ సంవత్సరమున 100-కి 7-వంతునను, 1911-వ సంవత్సరమున 100 కి 8-వంతునను జనసంఖ్య పెరిగెను. ఈ మారు పెరుగుదల చాల తగ్గిపోవుటకు, కాటక మొక కారణము. ధరలు చాలవరకు పెరిగిపోయెను. వస్తువుల ధరల కనుగుణముగ, పనివారల వేతనములు పెరుగకుండుటచే, ప్రజాసామాన్యపు కష్టము లినుమడించెను. కాటకబాధతో పాటు, వ్యాధులు ప్రబలుచుండుననుట అనుభవసిద్ధమే. కలరా, స్ఫోటకము, జ్వరములు, విరేచనములు, ప్లేగుమొదలగు వ్యాధులకు దోషగ ఇకల్లయంజా అను విషజ్వర మొకటి వ్యాపించి, ప్రజలలో ననేకులను మృత్యువాత బడవై చెను.

మిగిలిన రాష్ట్రములతో పోల్చిజూచిన, చెన్నరాజధానియందు జననమరణముల లేటు తక్కువుగ గనుపించుచున్నది. అయిదు పదునైదు సంవత్సరముల మధ్యను, పదునైదు ముప్పది వత్సరముల మధ్యను స్త్రీల మరణము లధికముగ నుండుట, ఇందుకొక కారణమని సూచింపబడెను. మరియొక కారణము, తరుణవయస్కులగు పలువురు పురుషులు, ఇతర ప్రదేశములకు జీవనార్థమై వెడలుట. ఇంతియగాక, చెన్నరాజధానిలో జననమరణముల రిజిస్ట్రేషను కడు లోపభూయిష్టముగ నున్నదని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. శిశుమరణము లీ రాజధానిలో బలముగ నున్నవి. చెన్నరాజధానిలో, జనులు ఇతర ప్రదేశములకు వెడలుటకు కారణము, దారిద్ర్యమేనని జెప్పవచ్చును. చెన్నరాజధానికి వెలుపలినుండి వచ్చిన వారికన్నను, ఇతర ప్రదేశ

ములకు వెడలిన చెన్నరాష్ట్రవాసుల సంఖ్య పదునైదు లక్షలకుపైగ నధికముగనున్నదని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. చెన్నరాష్ట్రపు ఆర్థిక దుస్థితి కిది నిదర్శనము. ఇట్టి స్థితిలో జనసంఖ్య యభివృద్ధిజావక బోవుట వింతగాదు. 1911 సంవత్సరమున కన్నను, ఈపర్యాయము పట్టణములలో నివసించెడి సంఖ్య పెరిగిపోయెను. ఇది యంత యనుకూల చిహ్నముగా నేరదు. పల్లెలలో జనసంఖ్యతగ్గి, పలువురు పట్టణముల కాకర్షింపబడుటబట్టి, అనేకులు తమ వెనుకటి వృత్తులను విడనాడుచున్నటుల గ్రహింపవచ్చును. ఇది ఎంతయు శోచనీయము. 1911 సంవత్సరపు జనాభా రిపోర్టులో, తమిళదేశప్రజలు పట్టణముల కధికముగ నాకర్షింపబడుచున్నటుల, మెలోసిగారు వ్రాసియుండిరి. ఇప్పటికిని, అట్టి స్థితియే కనుపించుచున్నదని బోగుగారు చెలిపిరి. గ్రామములను మరల ఆకర్షవంతముగ జేయవలయును. గ్రామజీవితము సర్వాంగ శోభితమై మరల వెలుచుండనగాని, హిందూదేశ మభివృద్ధి గాంచనేరదు. గ్రామమే, దేశమునకు బునాది పునాది బలపడనిది, దేశము బలపడనేరదు. గాంధీ యుద్వమము, గ్రామముల వంకకు ప్రజల దృష్టిని మరలించుచున్నది. వానిని సాప్తపరుషవలసిన బాధ్యత, ఎల్లరిపై నిలిచియున్నది.

చెన్నరాజధానిలో నొక తావునుండి వేరొక తావునకు వెడలిన ప్రజలసంఖ్యలు చాలవరకు చెలిసినను, ఇతర ప్రదేశములకు వెడలినవారిసంఖ్య తిన్నగ తెలియలేదు. ముఖ్యముగ హిందూదేశమునవదలి వెలుపలకు వెడలినవారిసంఖ్యలు చెలియకున్నవి. ఇతర రాష్ట్రములలో చెన్నరాజధాని వాసులు 917000 మంది గలరనియు, ఇండియా వెలుపల 814000 మంది గలరనియు యూహింపబడుచున్నది. వీరుగాక, దక్షిణాఫ్రికా, బ్రిటిషు గ్వయానా, మారిషసు, ఫిజీ, మొదలగు ప్రదేశములలో చెన్నరాజధాని వారెందరున్నారో తెలియలేదు. చెన్నరాజధానికి ఇతర భాగములనుండి వచ్చినవారు 210,000 మాత్రమేగలరు. చెన్నరాజధానినుండి బర్మా, మైసూరు, హైదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, అస్సాము, బొంబాయి, బెంగాలు, కొచ్చిను, కూర్గు, బిహారు ఒరిస్సారాష్ట్రములకు పలువురు వెడలియుండిరి. హిందూదేశమునకు వెలుపల, చెన్నరాజధానివాసులు సింహళదీప్రమున కధికముగ వెడలిరి. పిమ్మట, మలేరాష్ట్రములకును, స్ట్రీటుస్టేట్ మెంటులకును, వెడలిన వారుగలరు. మిగిలినచోట్ల కెందరు వెడలిరో తెలియదు. వెలుపలకు వెడలినవారు పలువురు కూలీలనుటకు సంధియములేదు. బర్మాకు వెడలినవారిలో, పెక్కుమంది గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణామండలములనుండి వెడలిరి. అస్సామునకు, గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి జిల్లాలనుండి పెక్కుమంది వెడలుచున్నారు. ప్రజలిటుల ఇతర ప్రదేశములకుబోయి బాధపడకుండ నాటంకపరుపవలెనని, స్వస్థానములందే వారికి జీవనాధారము గలిగింపవలయును. మహాత్ముడు బోధించిన రాటపుసందేశము, ఎన్నికుటుంబముల కయినను పని గలిగించును. రాటము పునరుద్ధరింపబడిన పిమ్మట, గంజామునుండి పలువురు వెలుపలకు బోవుట మానుకొనిరని తెలియుచున్నది. ఆంధ్రుల క్షారవమును కాపాడవలెనని, ఇంతకన్నను వేరొక మార్గము గనుపింపదు.

ఈదేశపుమతములను వివరించునపుడు, జనాభా రిపోర్టులు సాధారణముగ తప్పుతో న దొక్కుట వింతగాదు. అందుముఖ్యముగ హిందూమతమునుగూర్చి సూచకంబులగు దురభిప్రాయములకు లోనగుచుండురు. మహమ్మదీయ,

క్రైస్తవమతములవలె, హిందూమతము సంకుచితముగ నొక్కమార్గమునే జూపక, పలువిధవిశ్వాసములకును, పలువిధసిద్ధాంతములకును తావిచ్చునను విషయమును, పాశ్చాత్యులు గ్రహింపజాలకున్నారు. మతవిశ్వాసములపట్ల, హిందూమత మిచ్చిన విశాల స్వాతంత్ర్యమును మరియొక మత మొనగుటలేదు హిందూమత మొక ప్రపంచము నావరించుచున్నది. కాని, ఇన్నివిధములమధ్య, ప్రత్యేక హిందూవ్యక్తిత్వమును చెలిపెడి సామాన్య బంధ మొకటి లేకపోలేదు. ఆ బంధమును, పాశ్చాత్యులు కనుగొనుట కష్టసాధ్యము. తాము హిందూసంఘమునకు జేరినవారమని, హిందువుల కెల్లరకును తెలియును. అందుచే క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ, పార్శీ, మొదలగు ప్రత్యేకమతములకు, జెందనివారినెల్లరను హిందువులుగ పరిగణింపవచ్చును. "ఆనిమిస్టు" లని ఒకక్రొత్తతెగవారిని, బోగుగారు పేర్కొనుచున్నారు. వీరు కొండజాతులవారు. "ఆనిమిస్టు" లను పదమునకు నిఘంటువుజూచిన భౌతికప్రపంచమునకు భిన్నమగు ఆధ్యాత్మికప్రపంచమునందు న మృక ముగల వారని యరము గన్పట్టును. ఇట్టిసమృక్మము హిందూమత సిద్ధాంతములలో జేరినదనుట కేమాత్రము సందియములేదు. బోగుగారుజేసిన విభాగము నిలువజాలదు. వైవవైష్ణవాదిమతము లన్నియు హిందూమతమునకు శాఖలగుటచే, వానికి భిన్నమని భావించుట పొబాటు. తామెటులనయినను కీమనుండి తప్పించుకొనుటకును, ఐహికలాభము బొందుటకును హిందువులు మతవిధుల నాచరించెదరనియు, శంకర, మధ్వ, రామానుజసిద్ధాంతములు ప్రజలజీవితమును ప్రేరేపింపవనియు, బోగుగారు సిద్ధాంతముజేయుచున్నారు. తెలిసి తెలియక ఇట్టి వ్యాఖ్యానములను జనాభారిపోర్టులో కావించుట, మిగుల యనుచితము. అద్వైతసిద్ధాంతము, పలువిధవిశ్వాసములకును సమన్వయముగుడుర్పుచు, అసహనమున కెడములేకుండజేయుటయగాక, నిష్కామకర్మాచరణావశ్యకతను బోధించుచున్నది.

ద్వైత, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతములు, తదవలంబకులకు జీవిత సాఫల్యమార్గమును బోధించుచు, వారి నడవడిని పురిగొల్పుచున్నవి. బోగుగారు తలంచినటుల, హిందువుల ముఖ్యాశయము జీవితమున సాఫల్యలాభముల బడయుటకాదు. ఏతరున నయినను జననమరణముల నుండి తప్పించుకుని మోక్షసిద్ధిని గాంచుటయే వారి ముఖ్యమనోరథము. హిందువుల సాధలనేమి, క్రిస్థాననలనేమి, వారి ఆచారవ్యవహారముల నేమి జాగరూకతతో పరికించిన, మోక్షప్రాప్తికొరకే అవి నిర్లెంపబడినటుల స్పష్టమగును. ఆకారణముచేతనే ఐహికలాభ దృష్టితో వీరిని పరిశీలించెడి పాశ్చాత్యుల కివి యన్నియు పిచ్చగను, అర్థరహితముగను గనుపించును. ఆనిమిస్టులు, హిందువులను కృత్రిమవిధేదము ఎన్యాయులేటర్లకు గోచరింపకుండుట వింతగాదు. అందుచే వారు ఇచ్చవచ్చిన రీతిని రెండు తరగతులలో జేర్చిరి, రిపోర్టుబట్టి తెలియుచున్నది. మహమ్మదీయులలో గూడ దూడేకులు మొదలగు శాఖలవారు, హిందువుల ఆచారముల ననుసరించుచున్నారు. హిందువులకన్న, మహమ్మదీయుల సంఖ్య పేచ్చుగ పెరిగినది. ఆన్నిటికన్నను, క్రైస్తవుల సంఖ్య పెరిగెను. హిందువులలో కొందరను ఇతర మతముల క్రింద లెక్కించుటయు, ప్రతి సంవత్సరమునను నిమ్నజాతులలో పలువురు ఇతర మతములలోనికి దీసికొనబడుటయు, హిందువుల సంఖ్య పెరుగకుండుటకు కారణమగుచున్నది. హిందూసంఘముపై సభిమానము గలవా రెల్లరును, సాంఘికులు పెక్కుమంది ఇతర సంఘములలోనికి

జేరకుండునటుల కాపాడుకొనుట ధర్మము. వారు కావించదగిన కనీసపు ధర్మము అస్పృశ్యతను తొలగించి, హిందూసంఘపు దార్ధ్యమును పెంపు జేయుటయే.

వౌద్ధుల సంఖ్య విస్తరించెను. పార్సీల సంఖ్య కొంచెము హెచ్చెను. కాని బ్రహ్మసమాజకుల సంఖ్య 374 నుండి 171 వరకు తగ్గినటుల రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. వీరిలో పలువురు తాముహిందువుల మని జెప్పకొని రేమోనని, రిపోర్టు శంకించుచున్నది. ఆర్యసమాజము క్రింద 51 మంది చేర్చబడిరి. ధియాసఫిస్తులను, నాస్తికులను, ప్రీథింకరులను, ఇంకను ఈ రీతి నమ్మకముగల వారని, ఇంతకు పూర్వము క్రైస్తవుల క్రింద జేర్చుచుండిరట. ఈ మారు వీరిని ఇతరులను హెడ్డింగు క్రింద జేర్చిరట. ఇది కొంతమేలే. చెన్న రాజధానియందలి 42794155 ప్రజలలో, 21100518 మంది మొగ వారును, 21693997 స్త్రీలును గలరు. పురుషుల కన్న స్త్రీలు 593839 మంది హెచ్చుగనున్నారు. పంజాబురాష్ట్రములో దప్ప, ఇతర రాష్ట్రములన్నిటిలోను, హిందూదేశపు మొత్తమునను స్త్రీలకన్న పురుషు లధికముగ గలరు. మొగవారిలో వేయింటికి 531 మంది పెండ్లిగానివారును, 425 మంది వివాహమయినవారును, 44 మంది భార్యలను కోల్పోయినవారును కలరు. స్త్రీలలో 373 మంది ఆవివాహితలును, 438 మంది పెండ్లియైనవారును, 189 మంది వితంతువులును గలరు. వితంతువుల సంఖ్య 1911 సంవత్సరమున కన్నను హెచ్చుగ నున్నది. పదునైదు వత్సరముల లోపుగ పెండ్లియైన స్త్రీల సంఖ్యలో వెనుకటికిని ఇప్పుటికిని భేద మంతగ గనుపింపనందుచే, సంఘసంస్కర్తల ప్రోత్సాహము ఫలింపలేదని, బోగుగారు దెలుపుచున్నారు. హిందూదేశమందెల్ల బర్మాలో, చదువను వ్రాయను నేర్చిన వారధికముగ గలరు. ఈవిషయమున పెద్ద రాష్ట్రములలో వంగదేశము రెండవ స్థానమును, చెన్న రాష్ట్రము మూడవ స్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. ఆంగ్లభాషలో ప్రవేశము జూచిన వంగదేశము ప్రథమస్థానమును, బొంబాయి రెండవ స్థానమును, మద్రాసు మూడవ స్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. 42,794,155 మంది ప్రజలలో 3,667,737 మంది మాత్రము చదువు నేర్చిన వారుగలరు. 1911 సంవత్సరమున కన్న ఈసంఖ్య 537487 పెరిగెను. దీనిని యభివృద్ధి యనుటకు వీలులేదు. వేయింటిలో చదువను వ్రాయను నేర్చినవారు 86 మంది మాత్రము గలరు.

జనాభా రిపోర్టు ప్రకారము, తమిళ జన సంఖ్య హెచ్చెను. ఆంధ్రుల సంఖ్య అటులనే నిలిచి యున్నది. వేయింటికి 410 మంది తమిళులును, 377 మంది ఆంధ్రులును గలరు. ఈమారు హిందూస్థాని మూటలాడెడి మహమ్మదీయులసంఖ్యను విడిగ నుదాహరించిరి. అటుల లేకబోయినచో ఆంధ్రుల సంఖ్య అధికమైయుండవచ్చును. ప్రతితమిళమం డలమునను ఆంధ్రులు చాలమంది గలరు. తెలుగు జిల్లాలలోగల తమిళు లత్యల్పసంఖ్యాకులు. పలు జాతులవారు నూతననామములనుధరించుచున్నారు. ఎవరి నేజాతిక్రింద పేర్కొనవలయునో తెలియక ఎన్యూమరేటర్లు తంటాలుపడినటుల దెలియుచున్నది. కొందరు నిమ్మజాతులు ఆదిద్రావిడులుగ జేర్చబడిరి. మరికొందరు ప్రత్యేకపుజాతులక్రింద పేర్కొనబడిరి. జనాభారిపోర్టు ఆదిద్రావిడులను ప్రత్యేకజాతిని నిర్ణయించుచున్నదిగాని, నిమ్మజాతుల కిది నూతనపర్యాయపదముగ నెంచుటలేదు. ఇతర జాతులవిషయమైగూడ ఇట్టిపొరబాటులు కనుపిం ట్లును.

మలబారువిచారణ

ఇంతవరకును, మాపలావిప్లవకారణములను, ప్రభుత్వమువారు విచారించి కనుగొని యుండ లేదు. కాంగ్రెసు పక్షమున విచారించుటకు, ఇం తకుమున్న వీలు గలుగకపోయెను. ఇప్పుడు మార్పులులా దీసివేయబడుటచేతను, ఆల్లరులును అందుకు సంబంధించిన విచారణలును ముగియుట చేతను, కాంగ్రెసు విచారణసంఘమువారు కారణముల నరయుటకు బూనుకొననున్నారు. కొందరు పెద్ద మనుష్యు లేకారణమువలననో, ఈ వార్త విని యులికిపడి, కాంగ్రెసువిచారణ నాపివేయగోరుచు, ప్రకటనము నొకదానిని కావించిరి. వీరికి కాంగ్రెసు అనిన విపరీతభయము కలదు. ఇట్టిసుప్రతిక సయితము, ఈ పెద్దలభయము నిరాధార మని నిన్నటి దినము సూచించెను. మూడువిధము లగు నభిప్రాయములు ప్రబలియున్నవని ఇట్టిసుప్రతిక దెలుపుచున్నది. భూస్వాములకును, మాపభారయితులకును గలమళ్ళస్పర్ధ లీకలనరమునకు కారణమయ్యె నని, ఒకయభిప్రాయము గలదు. అధికారు లెక్కుడు సానుభూతి జూపి, ఎక్కుడువివేకముతో మెలగి యున్నచో, ఇట్టికల్లోల ముదయించెడిది గాదని, కొందరు మలబారు ప్రముఖు లిదివరకు సూచించి యుండిరి. మరికొందరు కిలాఫాత్ కాంగ్రెసు ఆందోళనమా ఇందుకు తోడ్పడె నని తలంచుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయములలో నేది సత్యమో కనుగొని, ఇక ముం దిట్టిభీదభయము జరుగకుండ నివారించుటకై మార్గముల నరయుట, అత్యంతావసర మని ఇట్టిసుప్రతిక భావించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి నెన్నిమారులు గోరినను, విచారణను నెలకొల్పుటకు బూనరయిరి. ఏ విచారణయు లేకుండుటకన్న, కాంగ్రెసు విచారణ జరుగుటయే మేలని, ఇట్టి సుప్రతిక తలంపు. మలబారు భూస్వాములలో కొందరు, విచారణ యనిన భయపడుట సహజమే. వీరికి సోదరదేశీయులపై నమ్మకములేదు. అధికారవర్గముపైననే ఎల్లపుడును ఆధారపడియుందురు. వీరెటుల తలంచినను, మలబారులో నధికసంఖ్యాకులు, మాపిళాకలవరమునకు నిజకారణము లెవ్వియో కనుగొని, భావిపరిణామ మనుకూలముగ నుండునటుల ప్రయత్నించుటకు కుశాహలము గలిగియుందురు. తాత్కాలికావేశము తెలులున్నను, శాశ్వతకాంతి స్థాపిత మగుటకు కలవర కారణముల నరని, ఎల్లరును సహాయోన్మత్తయులై మెలగుట అవసరము. ఇట్టిఫలితము నడగించుట, అవివేక మనుటకు సందియము లేదు.

స్థానికసంఘముల సహావేశము

విశాఖపట్టణములో జరుగుచున్న లోకలు బోర్డులు మ్యునిసిపాలిటీల సహావేశమునందు, ఏకులుదీయుట, నూలునడువకుట మొదలగుపనులను బాలికల ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో నేర్పనలయు ననియు, సెకండరీ పాఠశాలలలో నేతను తప్పక నేర్పనలయుననియు, తీర్మానించుట సంభావ్యమగుచున్నది. బెజవాడ మ్యునిసిపల సంఘమున జరిగెడి అన్యాయములను, అధ్యక్షు లగు ఆముచర్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు ఖండించిరి. ఎన్నికలు జరిగిన రెండు మాసములలోపల నామినేషనులు తప్పక జరుగవలయునని తీర్మానింపబడెను. కాని, ఇట్టితీర్మానములు, అధికారవర్గమును కదలంపగలుగునా?

నిమ్మజాత్యుద్ధరణము

అపానుదాబాదులో త్రివేదిగా రుపన్యసించుట
30 వ తేది సా.సం.కాలము అపానుదాబాదులో నుప్ర కీర్త మూర్త్యుకనియలు నలవి కవిగారు ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో బొంబాయికా.సంఘసభ్యుడు జి. బి. త్రివేదిగా రుపన్యసించిరి. అపానుదాబాదులో అన్నికటాలవారిని చేర్చి యొకసంఘము నేర్పరుపవలయుట, చాల శ్లాఘనీయము. ఇది వరకు దేశముందు హెచ్చుగ కనబడుచున్న ఆసహన మిపుడు చాలవరకు తగ్గిపడి. బొంబాయిలో బారు చాగా టిల్లు ప్రకటించినను ప్రతీకత్తు లింకను అతనిలో కలియుటలేదు. స్వరాజ్యసంక్షేమమును గాంధీమహాత్ముడు దేశమునందంతటను వ్యాపింపజేసెను. నిమ్మజాత్యుద్ధరణమును హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చి సరియైనదితో నింకను పని జరుగుట లేదు. నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు 5 లక్షలు కావలె నని శ్రద్ధా నందస్వామి అడిగెనుగాని ఆతనికి కాంగ్రెసువా రియ్యలేదు. హిందూమహమ్మదీయ సాయుధులలో గూడ స్నేహభావము కనబడుటలేదు. పటేలుగారు మితవాదులను నిందించుచునే యున్నారు. పూనా ఎన్నికలు కలవరముతో కూడియున్నవి. ఆంగ్ల దేశమున ప్రతికూలభావము ప్రబలియెనది. కాన మన దేశమున వివాదములములు గానివిషయములందైన అన్నికటాల వారు కేకీర్తించవలె నని త్రివేదిగారు నడిపిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయసభ

పండిత నైహూగా రధ్యక్షత వహించుట
29 వ తేదీని ధేరాడూనులో పండితమోతీలాల్ నైహూ గారి ఆధ్యక్షతక్రింద నీడభ జరిగెడి ఆలీసోదరల తల్లిగారు, సోదనీదేవిగారు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురు వచ్చిరి. దేశ బంధు దాసుగారు మున్నగువారు 30 వ తేదీ వైద్యమునకు వచ్చిరి. రుచికాం, మందరలాలు, అర్జునలాసేటు, స్వామీ నరసింహదేవు, సత్యవతిగార్లుగూడ 30 వ తేదీ ఉదయమునకు వచ్చిరి. మీరును చాక్లరు అనాగ్రి గారును వెంటనే బయలుదేరిరావలెనని పండిత నైహూగారు పాక్షిం అజ్ఞాపనముగారికి తంతివార్త నందిరి. 29 వ తేదీని సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు ధామారు ఇంద్రసింగుగారి స్వాగతోపన్యాస మును ఆధ్యక్షకోపన్యాసమును జరిగెను.

తిపతూరు మహమ్మదీయులు

మౌనూరుసంస్థానిమున తిపతూరు అనుగ్రామము గలదు. అందొక రాధారిబంగాళా (చెన్నపాను ఉన్నది. అచటి మహమ్మదీయులు దానినే జునీదుగా (అహ్మద్నా) నుపయోగించుచున్నారు. అచట మహమ్మదీయులు ప్రార్థనలు జరుపవచ్చుడు గూడ హిందువు లాదారిని ఊరేగింపుతో వెళ్ళగూడదని మహమ్మదీయులు నిరోధింపసాగిరి. హిందువులు ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసిరి. ప్రభుత్వమువారు జహూరుద్దీను మెక్లెగారను (మహమ్మదీయుని) డిప్టీకమిషనరును పంపిరి. అతడు వచ్చి ఊరేగింపు నాదారిని సాగించెను. బెంగళూరునుండి రిజర్వ పోలీసులు వచ్చిరి. ఆల్లరితమండ ఊరేగింపు జరిగెను. అంతట 200 మహమ్మదీయ మటుంబములు ఆగ్రాసంఘము విడిచి ప్రక్కగ్రామమునకు వెళ్లిరి. అచట వర్షముల వలన శ్రమపడు చున్నారు. (మొయి)

పానుగల్లు రాజాగారిపర్యటనము

ముఖ్యమంత్రి యగు పానుగల్లు రాజాగారు సభివారులై 29 వ తేది ఉదయము తిరువనంతపురమునకు విచ్చేసిరి. దివాన్, ముఖ్యకార్యదర్శి మొదలగు నవోద్యోగులు స్వేచ్ఛనువద్ద మంత్రిగారి నెదుర్కొనిరి. రాజాగారు కెనరల్ ఆసుపత్రి, ఆయుర్వేదోపధికాల, స్త్రీల కొరకును శిశువులకొరకును ఏర్పాటుపడిన ఆనుప్రత్తియ్యాజిగ్గళ్ళ పబ్లిక్ ఉద్యానము మొదలగు వానిని జూచి మధ్యాహ్నము మహారాజాగారిని దర్శించిరి. మహారాజాగారు ఆతిథి పూనున నన్న రాజాగారిని తిగి సందర్శించిరి. రాజాగారు 30 తేది యుదయమున కన్యాకుమారి ఆగ్రమున కేగి దిన మంతయు నచ్చట గడపి నానందము తిరు నర్పేలి కేగిరి.

మదరాసు మహాజనసభ

రెండు ప్రత్యేక సభలు జరుగుట

మదరాసు మహాజన సాంకేతిక సమావేశము ఈనెల 15-22 వ తేదీలలో జరుగుచు ప్రకటించబడినది. కొంతమంది సభ్యులు ఆక్షేపణ లంపి ముందుటచే అదినములం దీసభ ఆపుదల చేయబడినది. 28 వ తేది ఆదివారముపాఠాంశముజరుగుచు మరల ప్రకటించబడినది.

సభకు దాదాపు 45 మంది సభ్యులు వచ్చియుండిరి. సభ సాంకేతిక సమావేశము ఏప్రిలుమాసములో జరుగవలయు నని నిబంధననున్నది. కొన్ని కారణములవల్ల ఇంతవరకు సాంకేతిక సభ జరుగ లేదు.

సభ ప్రారంభించబడినది. సభాధ్యక్షులగు శ్రీయస్. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాజీనామా ఇచ్చియుండుటచే టి. వి. గోపాలస్వామిమొదలిగారు సభకు అధ్యక్షత వహించుట ను యస్. సభ్యులూరిగా రుపహరించిరి.

టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. టి. వి. చక్రవర్తిగారు క్రిందితీర్మాన ముపహరించిరి.

“ఈసభ ఏప్రిలు నెలలో జరిగినట్లుగా భావింపవలెను. అనెలవరకు చండా బాకీపడకుండునన్ను రందరు సభా కార్యక్రమము నండు పాటునై కొనవచ్చును. “తీర్మానముపహరించుచు చక్రవర్తిగారు కల్పించెన్ది:— కడచిన బుధవారము కార్యనిర్వాహక సంఘ సమావేశము జరిగెను. లెక్కలచూడగ 250 మంది సభ్యులు చండాలు చెల్లించుకొనలేదు. నిబంధనల ననుసరించి వీరందరు సభా కార్యక్రమమునందు పాలునైకొనకుట వీలలేదు. సభాధ్యక్షుడు ఒక కార్యదర్శిగాడ చండాబాకీపడియున్నాడు. కావున ఇంతవరకు సభ్యులను కదిలి సాంకేతిక సభను జరుప ప్రయత్నించుటయు క్రమముగాదు. కావున యీ తీర్మానమును ప్రభుత్వమున ఆమోదించుట అవసరమని అభిప్రాయపడుచున్నాను. అది కాక సభ ఏప్రిలులో జరుగవలెనని ఆర్డీబరునెలలో జరుగుట అనెలవరకు బాకీయున్న వారిని వోట్లు ఇవ్వకుండునట్లు చేయుట ఎంతమాత్రము న్యాయముగాదు.”

సంసింహాచారిగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

అధ్యక్షులు తీర్మానమునై మాట్లాడుచు తాను 15 వంద క్షుద్రులనుండి మహాజనసభ సభ్యులగు నుండెననియు ప్రతికంప క్షుద్రులు సాంకేతిక సమావేశము జూలై లో జరిగెననుములలో జరుగుచుండెననియు నీ సంవత్సరము కూడ ఆలస్యముగ జరుగుట సభానిబంధనలకు విరుద్ధము గాదనియు అభిప్రాయపరిరి.

తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు సభ్యులూరిగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— తీర్మానము సభానిబంధనలకు విరుద్ధముగ నున్నది. సభసాంకేతిక సమావేశము ఏప్రిలునెలలో జరిగియుండవలెను. నిబంధనల ననుసరించి సభను ఏప్రిలునెలలో సమావేశపరచవలయుట కార్య నిర్వాహక సంఘము వారు దోషములు. ఆర్డీబరునెలలో సభను జరుపుట ఏప్రిలు నెలవరకు సభ్యులుగ నున్నవారు వోట్లనియ్యకవచ్చునని వాదించుట వింతగ నున్నది. ఏప్రిలుమాసము మొదలు ఈనెలవరకు కొంతమంది సభ్యులు రాజీనామా ఇచ్చియుండవచ్చును. కొంతమంది మరణించియుండవచ్చును. కొంతమంది క్రిత సభ్యులు చేరియుండవచ్చును. కావున యీ తీర్మానము సమముగ లేదు. సభకోశాధ్యక్షులగు మహా మహమ్మదుగారు చండాలు పనులు చేయుట ప్రయత్నించుచున్నదియు శ్రీనివాసయ్యంగారే అధ్యక్షులుగ నుండవలయుననియు మాటలాగుచుండగా, తీర్మానమునై మాట్లాడవలయునని అధ్యక్షులు చెప్పిరి. అందునై మహామహమ్మదుగారు అయ్యు అగ్రాసభిపా ఇది కావనసభ కాదు.

అని గట్టిగా చెప్పి మరికొంతకాలము ఇట్టి మాట్లాడిరి.

తీర్మానమునై కొంతకాలము చర్చ జరిగెను. కడకు చక్రవర్తిగారు రుపహరించిన తీర్మానము నిబంధనలకు కచ్చితరే కరము నున్నదని అధ్యక్షులు నిర్ణయించి తీర్మానమునై చర్చ ఆపివేసెను. ఈ నిర్ణయము ఆక్షేపకు అసంతృప్తికరముగ నుండెను.

సభ ఆపుదలను కోరుట

సభను ఆపుదలచేయవలయుననియు బాకీపడి యున్న సభ్యులు చండాలు చెల్లించుటకు అవకాశముండునట్లు చేయవలయుననియు టి. రంగనాథంబాయుడుగారు రుపహరించిరి. అది తేలికవునాకుకరు యం. కె. అచ్యుతగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

తీర్మానమునై కొంతకాలము చర్చ జరిగినప్పటికి వోట్లు ప్రయ్యోగమునకు అధ్యక్షులు ప్రయత్నించిరి. చండాలు చెల్లించని వారు వోట్లు ఇవ్వకుండునని నిబంధనలను దున్నదని రంగస్వామి అయ్యంగారు చెప్పిరి. అధ్యక్షుడు సభ లెక్కలుచూచునని తెప్పించెను. లెక్కలుచూచునని సమముగ లేవని భావ్యంగారు ఆక్షేపించిరి. లెక్కలుచూచునని సరిగ నున్నదని చెప్పకుట వీలు లేదని కార్యదర్శుల లో నొకరగు యం. కె. అచ్యుత చెప్పిరి. లెక్కలుచూచునని యం. కె. అచ్యుత రుగా రింతవరకు చూడలేదనియు శ్రీనివాసయ్యంగారు ఉత్తరువుల ననుసరించి బాకీదారుల పట్టికను తానే తయారుచేసె ననియు, లెక్కల విషయమై ఇయ్యలొ అచ్యుత గారి కేమియు తెలియదనియు రెండవ కార్యదర్శు యగు సి. వెంకటరంగంబాయుడుగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు లెక్కలను సమితి బాకీదారుల పేర్లను చదువుటకు ప్రారంభించెను. సభలో అల్లరికేటలు ప్రారంభమయ్యెను. లెక్కలు సమముగ నున్నదని నిర్ణయించుటకు అధ్యక్షునికి అధికారము లేదనియు, ఇరువురు కార్యదర్శులు ఏకాభిప్రాయము గలవారై యున్నగాని లెక్కలను ఆంగీకరించుట వీలులేదనియు చక్రవర్తిగారు చెప్పిరి.

వెంకటరంగంబాయుడుగారు తయారుచేసిన పట్టి ననుసరించి చండాబాకీదారుల పేర్లను అధ్యక్షులు చదివిరి. బాకీదారులు కాలివారు తీర్మానమునై సమితుల నిర్ణయించుచు చెప్పిరి.

కొంతమంది సభను వదలిపోవుట

తక్షణమే చక్రవర్తిగారు, భావ్యం. యం. కె. అచ్యుత, ఎ. రంగనాథంబాయుడు, పి. ఆదిత్యులు నాయకులు, మహామహమ్మదు, మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబులు, అబ్దుల్ హమీదు ఖాన్ గారు మరికొందరు సభనుండి లేచివచ్చిరి. అధ్యక్షుని నిర్ణయమును ఆక్షేపించుచు సభను వదలిపోవుచున్నవని చక్రవర్తిగారు చెప్పిరి.

వీరందరు సభను వదలిపోయినప్పటికి మిగిలియున్న వారు తీర్మానమునై సమితులను నొసగిరి. అధిక సంఖ్యాత్ములు తీర్మానము నామోదించిరి. పిమ్మట సాంకేతిక సమావేశము ఆమోదించబడినది.

అధికార సభ్యులు

పిమ్మట అధికారసభ్యుల యెన్నికలు జరిగెను. ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు ఆయాస్థానములకు ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులు:— సి. గోపాలమినసుగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:— గోపాలస్వామి మొదలి, వి. రామబానుగారు పంతులుగారు.

కార్యదర్శులు:— సి. వెంకటరంగం బాయుడుగారు, ఎ. ఆర్. వీరస్వామి అయ్యంగారు.

కోశాధ్యక్షులు:— మహామహమ్మదుగారు.

ట్రైబీటు:— యస్. అనంతరామయ్యగారు యస్. కస్తూరి అయ్యంగారు.

కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులు యస్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు, ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, యస్. సత్యమాత్రయస్ అనంతరామయ్యగారు, యస్. రాజగోపాలాచారి, 2. చక్రవర్తిగారు, ఇయ్యలొ అచ్యుత, మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబు ఆర్. కృష్ణమాచారి, యం. పరశ్వాధంబాయుడు, ఖాదీ మొహిదీను సాహెబు, డి. మహమ్మదుగౌను కే. భావ్యం, టి. లోకనాథనాయకులు, టి. ఎ. సంసింహాచారియరు, వి. రామయ్య, సి. రంగనాథంబయ్యగారు, వెంకటరంగం బాయుడు, టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు.

ఉపసంఘముల సభ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి. అంతటితో ఈసభ ముగిసెను.

రెండవ సభ

ఇంతలో సభనుండి కడలిపోయినవారు మహాజనసభా సభనము మరియొకవంక ప్రత్యేక సభను జరిపిరి. మవులన ఫజుల్లా సాహెబుగారు అగ్రాసభాధిపతిగ ఎన్నుకొనబడిరి. గోపాలస్వామి మొదలిగారు యాజమాన్యమున జరిగిన సభ అక్రమ మైనదనియు ఈసభయే నిజమగు మహాజనసభా సాంకేతిక సమావేశ మనియు యం. కె. అచ్యుతగారు చెప్పిరి.

పిమ్మట నీక్రింద పేర్కొనబడిన వారు అధికారసభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షులు:— మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబుగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:— చక్రవర్తిగారు ఇయ్యలొ అచ్యుతగారు. కార్యదర్శులు:— కె. భావ్యం, మహామహమ్మదుగారు.

కోశాధ్యక్షులు:— మవుల్వీ అబ్దుల్ రిసా సాహెబుగారు.

సంస్కరణములు

జయమొందుటయో?

రామలింగారెడ్డిగారి వాదమునకు సమాధానము

శ్రీయత కట్టరుంచి రామలింగారెడ్డిగారు గతవారము పూనానగరమునం దుపన్యసించుచు సంస్కరణములు జయమొందెనని పలికిరి. ఏ విధముగ జయమొంది వదియు అయిన తెలుపలేదు. తేలికమిప్పుడు - సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టిన యనంతరము ఆర్థిక మాగనైనను బాగుగ నున్నదా? అన్నట్టి కన్న విషయము స్వాతంత్ర్య మధికము నున్నదా? సంస్కరణములు ప్రజలకెక్కుదునుభయము, కాంతిని నొసగగా? తక్షణ క్షులకు సమాధానము “లేదు” నుటకన్న చేయదదు. ప్రభుత్వము వారు ఈ సంవత్సరము లేను ఆదాయాభ్యుదయింపజేయందు నాపిన గొప్ప లోటు రాగలసంవత్సరమునం దింకను హెచ్చుకాను న్నది. ఇదికల కిన్నదునులేని విధమున క్రిమినల్ లాలోని కేసులు విచారణములకు లోనై అనేకభాగములందు విచ్చలవిడిగ నుపయోగింపబడినది. ఇండియన్ మెసంజరును నొక కలకత్తాపత్రిక వ్రాసినటుల భారత సంస్థానాధీశుల సంక్షుకబిల్లు 1910 వ సంవత్సరపు ముద్రణాయురకాలమునకు కొంచెము సవరణ పొందినట్టి ప్రతిగ నున్నది. ఏదోయొక యుత్తరపు ననుసరించి ఆ బిల్లు రాజప్రతినిధిచే గట్టి ఫిక్సేషు పొందినది. సామ్రాజ్యకావనసభ నిరాకరించినను, అట్లు అంగీకరింపబడుటయే, రాజ్యాంగసూత్రములకు వ్యతిరేకముగ నున్నది. కేంద్రప్రభుత్వము సంబంధించినంతవరకు సంస్కరణము లే కార్యముతో సంపూర్ణముగ కూలిపోయిన వని మా నిర్భూతాభిప్రాయము. రాష్ట్రములపట్టి జాతము. రెడ్డిగారు సభ్యులుగ నున్నట్టి మదరాసు, కావనసభ తాను కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లించెడి కప్పమును కొంత తగ్గించు మని యేకగ్రీవముగ కోరినను, ఆకోరిక చాలయగౌరవముగ నిరాకరింపబడినది. సంస్కరణములు జయప్రదమయ్యెనని రామలింగారెడ్డిగారు ఒకవటుకు మర్చిలేలేన ప్రసిద్ధమగు కార్యముల నొనర్చి? మదరాసు కావన సభయందు తనకు గలిగిన యనుభవములను “ద్యుద్ధయ ప్రభుత్వమునందలిలోపములు తెలిసినవైనవియు. వీనిని తేలికముగాని యిన్ని పక్షములవారు కలిసి సాధ్యమైనంతటి ప్రయత్నమున మన సంహరింపవలె నని కోరకలసియుండుననియు” రెడ్డిగారే చెప్పినందున, ఈవిషయమై మేముకను చచ్చింప జననములేదు.

ఈవిధానముయొక్క విజయమునుగూర్చి వీరు గావించిన ప్రశంస గిల్లుచున్నట్లు వ్రాసినవారిలో కొందరున్నది. రెడ్డిగారు అగ్రహింపకుండుటగాక, సమాజనిరాకరణము ఎన్నడో వాతల కాలమునాడే చచ్చినది రెడ్డిగారు పలికిరి. కాని సంస్కరణములకు మాత్రము బీజముగలదా? “గాంధీయద్యుద్ధయనీడలో తమపాట్లు లతో” వ్రాశారుమండిరని కొలదికాలముక్రిందటనే రామలింగారెడ్డిగారు మర్చింపెనుగూర్చి కల్పించియుండిరిగా! సంస్కరణములవలన “తేలికైనను లాభముపొందినదో, వాడు రెడ్డిగారికే కల్పించబడినట్టి మర్చింపెనెప్పు నుయివ్వరునలేదు— ఇండియన్ నోవల్స్ ఫార్వరు.

కార్యనిర్వాహక సంఘము:— టి. వి. కృపానిధి, వి. ఆదిత్యులు నాయకులు, వి. వెంకటేశ్వరు, బాంసాహెబు, ఎ. యస్. రామలనాయకుడు, కె. నాగేశ్వరరావు, టి. ప్రకాశం. ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, యస్. సత్యమాత్రయస్, యస్. రాజగోపాలాచారి, కె. ఎ. వెంకటరామను, మహమ్మదు గౌస్, అబ్దుల్ హమీదుఖాన్ ముఖ్య కోశమొదలి, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, టి. వి. వెంకట్రాధయ్యగారు, సి. వెంకటరంగంబాయుడు, ఖాదీ మొహిదీను కి రంగనాథం బాయుడుగారు.

సభనుమాస్తాను పిలువనంపించి సభమినిట్లుబుక్కునందు సభయందు ఆమోదించబడిన తీర్మానములు వ్రాయబడిన సభాధ్యక్షులగు మవుల్వీ ఫజుల్లా సాహెబుగారు చేస్తానని చెప్పిరి. సభసామాను సాధ్యమైనచేసిన వలయునని కొంతవరకు తలచిరిగాని గురుస్తాంతరకు ముందే పోయి యుండుటచే అట్లు జరుపుటకు వీలులేకపోయెను.

ఈరంధు కక్షలవారికి సమాధానము వుదయ్యుటకలం ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని తెలియజేయి.

సర్ హార్మోద్రు బట్లగుగారు

లక్ష్మీ యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను ఉపన్యాసము
• లక్ష్మీ, అక్టోబరు 30:— సర్ హార్మోద్రు బట్లగుగారు
లక్ష్మీ యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను సమయమున నిట్లువర్ణ
నించిరి

ఇప్పుడు 18 మాసములక్రిందట నేనానికొంఘస్థాన జరిపి
రినో, అదానినెలలొకటియందలి నేననేకవిధముల కోర్కెను
కల్పించుకొనుచుంటినో, అట్టి లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయమువారిచే
గౌరవ విరుద్ధమునందు భాగ్యము కలిగినందులకు గర్వించుచుంటిని
ఇందుజేసిన ప్రారంభముకట్టి తిమ్మల ప్రకటించుచుంటిని. ఏ
విశ్వవిద్యాలయమునగున్న తాము సమయముగ గర్వపడెదదో
అట్లానికీ వాగ్దానము చేసిన సహాయధనమును పోషకవర్గమువారు
కొరతలో దియజేయప్రార్థించెద. ఏ యంతఃకలపముల కడ
యెక్కువ మహానిధులతో కార్యనిర్వహణమునకు గడచిన వా
నికలములను, ఉపాధ్యక్షుని (వైసువాస్వేలక) శ్రీయంత
ప్రకటనలకొరకై భిక్షులొకరి. తమ యుపాధ్యక్షుల సమితిలోని
వా గందరు మహానిధులకు. తమ స్వాధీనమునందుండి యా
య్యలకలముతోనే గిరినెల నిర్వహణకార్యముగా పాత్రను
అభ్యర్థక విశ్వవిద్యాలయముల యమాల్యతను గనబడుచుగలిగిరి.
తమ పరిశ్రాంతియు, తృప్తికలములగ నే యున్నవి. మీ
విశ్వవిద్యాలయసౌధములకై సమానాభిమానము నుపసద్ధి
చిత్రలేఖనము సర్ ఎడ్వర్డు అట్లగుగారు కయారుచేసికాదు.
ఆనయాభాసిని కట్టడముకట్టి నిర్ణయముగా ఇతరవిశ్వవిద్యాల
యసౌధముల కిట్లన్నునని కలంచెదను. అందులకు బహుళ
భజనము కృతమునను ఆయనను చిరితెద. పాశ్చాత్యులవలె
మృతి విశ్వవిద్యాలయముల శాశ్వతమార్గముల నెత్తి, అభి
వృద్ధి నొందునన్ని విశ్వవిద్యాలయ సౌధములు. నుండరమైక
వైశ్యుడను తో, భారత భూమిని నిర్మించుటకు భజన
కృత్యల ప్రాగుభూతులను నేను నేనుసించెద. మీ భావములు
వికలములు. మహాత్మా ప్రభావములు గాకలయును. అప్పుడే
భావికాశితుల ప్రజ్ఞను కనువిధి నుచిరుముగ నెరకొన
వారలగుదురు. అందరు గాను యెట్లను విశ్వాదానము
చేయుటయు పొందితీ సామ్రాజ్యకీర్తి నెలకొల్పుటయు
మీ ప్రాధ్యక్ష నూత్రములకు నుండలయు. తాము నెరవేర్చు
టలసిన సాధారణవిధులతో నోకటిగ పరిశోధకాభివృద్ధిని
పొందుచి, తాము గడించు భజనముచిరిత్రము నుండినిమి
త్తము కృత్యపజయించుచునే గాని ఏ విశ్వవిద్యాలయమున
సాధ్యక జెందజేరదు. చారిత్ర, ఆర్థిక, రాజకీయ, భూగోళ,
వాణిజ్య, కాస్త్రముల మధ్యముగా భివృద్ధి జెందియుటకు
లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయము కష్టపడవలయునని నేను నాకొంఘస్థా
నోపన్యాసమున నెల్లడించుచుంటిని. నేదంత,మరి, పారస్వత
భూములందు అభివృద్ధి గౌరవించుచుండినను, ప్రాచీనతీచి
విద్యాభ్యాసములను నేరు కరు స్థలములందు నేరునేరు
కలిగియు నున్నను, నెంబొంకరిపబడిన. పాశ్చాత్యులు తమ
విజ్ఞానములను పురాతన గ్రీకు లోమియా వాగ్ధితులనుండి
పొందుదురు. (పాశ్చ్య ల్మనో పురాతనమైజియు, సిరమై
జియు తమ నేడప్రమాణముల క్రిందియు. తెలిభావముల
నుడియు, సాంఘికపరిస్థితులనుండియు, పారస్వతో చారణల
నుండియు తమ విజ్ఞానమును పొందుచు న్నారు.
పాశ్చాత్య శాగరికములందు సంపూర్ణాధినికేతమును పొంద
జ్ఞానభారత భారతీయులకు కలంపబడు నంతలభముగ నుండదు.
ఈ విషయము మధ్యముగా చరిత్ర విద్యలయందు ములభముగా
అనుగ్రహము. ప్రతీనీభాగములందు సర్వజనవిధిములకు తునికై
వచ్చు ప్రకటనలనుండి చరిత్రాత్మకవిషయముల గుర్తించుటకై
వికలమైజియు, ఆమూల్యము తెనటియు సరికట్టకావ్యయ
జాలములందు అనేకులు బహుకృష్టించురు. ఆయన వారిప్రమాత్తు
ములు జాలవకకు కర్మకమయన్నవి. ప్రాచ్యదేశములు జీవితము
పుష్కలములందుండే తదేకదృష్టి నిడి, అన్నియట్టి అస్థియు
లైన ప్రాపంచిక గాజీయు కమయలను పరిగడిచకపోవుట
యే యిందులకు కారణము. నిష్పిన్న హావిజ్ఞానమును కొంత
మహమ్మదీయ మతము భారతీయ దేశమునకు ప్రాని
వచ్చెనెట నిశ్చయమైనను ఇంక నూకట్టకావ్యయమును అభి
వృద్ధిచేయుకై భారతీయులకు నావశ్యకమై యున్నది. ఇదియే
ప్రాధాన్యముగ అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయములందు గుర్తించుగ
జరిగినది. చారిత్రాత్మక విషయాభివృద్ధి ఏ విశ్వవిద్యాలయమున
ప్రాప్త నెరు. దుష్ప్రభావ విలియముగారి నాయకత్వముక్రింద
ప్రభుత్వముగా పొందినది. ఇతరస్థలములనూడ చరిత్రముల పట్ల
నానుభూతి మామబడుచున్నది మీరప్రదే భారతదేశ చరిత్ర
విషయమై పరిశోధించుచుంటి. అందులకు పురాతన వస్తు పరి
శోధకుని యొకరిని పండితునిగా నియమించుకొంటి. అత్యున్నత
విశ్వవిద్యాలయమువారిచే ప్రకటితమైన భారతదేశచరిత్రము
ప్రారంభమును గుర్తించినను, వికలముగ దేశ మంతయు కను
భూనీత్రములను, కాసనములను, నాదములను పండించి,
చరిత్రాధిని మాతముగ దేశచరిత్రమునకు సమకూర్చబడవలసి
యున్నది. ఈపరిశోధనవిషయమున కీర్తి యంతయు, దాక్తరు
గ్రామోద్రేలాబుప్రక, పండితలొట్టి గారును సర్ బుండాగారు

గారుమరికొందరు విశ్వవిద్యాలయము జెందవలసియున్నది. ఇప్పుడు
అన్నలైన భారతవిశ్వాదానము పరిశీలించుచున్నాను. పాశ్చాత్య
మార్గములతో హిందూచరిత్రాభివృద్ధి యొక్కయును నమకలము
లనేకములు నూదింపబడుచున్నవి. ఇక నే ననేక కర్మకముల
మండిలకట్టి నెల్లడుంటిని. నేను ప్రభుత్వవిద్యాభ్యాసములకొనున్న
సమయమున ప్రాచ్యపరిశోధకుల సమావేశమునోటి కాన్వో
నించితిని. పాశ్చాత్యులను ప్రాచీనికావ్యాలయమున వ్లాకీకెప్టాకో
నం దున్న య సాధ్య వి ద్యా ల య ము ల బో లి న
ఒక ప్రాచ్యవిద్యాలయము స్థాపించవలె నని అప్పుడు సలహా
ఇచ్చెను. పురాతనవిద్యను భద్రపజి, ఉచిత విమర్శము
ను అభివృద్ధిచే దిందుటయే దాని ముఖ్యోద్దేశము. సర్ బాకో
మాన్యుగారు ఆదేశ పరిశీలించుచున్న అట్టిపరిశోధకమండలి
యొకటి ఆపకట్ట మని గమనింపబడినది. ఆ తీర్మానము ప్రోసి
చేయబడినను, అప్పుడు జరిగిన తీవ్రవర్ణన నాకు జ్ఞాపకమున్నది
ఏయేదేశముల ప్రాచీన విషయ పరిశోధనము ఆయా
దేశములైనవారు ఉచితముగ జేయవచ్చును. ఇతర దేశము
లందు పరిశోధకమండలములకే వలబడిన యాభాగ్యము ఇచ్చట
విశ్వవిద్యాలయమువారు భరింపవచ్చును. తీర్మానమును
ఉపసాహార్యముగా బోధించుచుండి చరిత్ర యనితునియా
డిను వాప్రచ్చును. ఉపమానములతోడను, పరిస్థితులముల
తోడను రాజకీయకాస్త్రములు పరిశోధనములు అభివృద్ధి
జేయు భూత భవిష్యత్తులకట్టవచ్చి నిర్మించుకొని అభివృద్ధి
జెందజేరదు. అర్థిక రాజకీయముల నితర జాతీయులతోపాటు
పాశ్చాత్యులను తమకు రాజకీయ అభివృద్ధికి బావశ్యక
ములు. తమకు ను త్నా చా త్రా ర్థ కు ల గు
పండితులు తోడు పడుట తుగాక, ఆర్థిక,
మతవ్యవస్థ, రాజకీయ కాస్త్రముల పరిశోధించుటయందే నను
కులములనేకములు కలిగింపబడినవి. భూగోళకాస్త్రమునువికల
ముగ పరిశోధించవలెనని నేనమ్ముదు. భారతీయ విశ్వవిద్యాల
యములందు భూగోళకాస్త్ర మంతక గలంపబడుటలేదు. అల
హాబాదు విద్యాలయములు, వాప్రారంభోపన్యాసమున భూ
గోళపండితునిస్థానమును నెలకొల్పిగలిగిరి. అస్థానమున కింను
నెలయును కాత్రము. క్విరలో కలిగి పండితుల స్థానము
గా క్రమించురని కలంచెద. ఆ తని నై స
ర్వికపరిస్థితుల బట్టి మానవు డభివృద్ధి జెందును. భూగోళచరిత్ర
కాస్త్రములకు సంబంధము భారతీయులపురాణములందు చక్కగ
జూపబడినది. మీ వి. ఏ పరిశ్రాంతి ప్రకటనలందు కత్తేక
ముగా భారతీయవాణిజ్య, చరిత్ర, ఆర్థిక విషయముల ప్రశ్నా
ప్రకటనకట్టి యున్నది తెలిసికొనుటకు కాకునతోక ముద
వుచున్నది. ఎత్తులకే మాజీయులు భారతదేశమున లేదను
లోటును లక్ష్మీ తీర్పు గు గు ననినే కలంచెద.
అన్ని విషయములు విమర్శన దృష్టితో పరిశో
ధించి, క్విరలో భారతదేశ మభివృద్ధిని జెదగుటని
నానమ్ముకము. పండితులైనను, మాత్రులైనను, నాకు చాల
కారణము గలదు. భారతదేశమునకు ప్రపంచమునకు గౌరవ
వాదకమైనట్టి పండితుల మాత్రుల విషయము నాకెలిగించిన
వామియును పరిరాముగారిని, ఆలయనైజుగానికే నేనెత్తయో
కృతజ్ఞుడ.

తీర్మానముక్రమమున ముద్రపిద్ధమైన అట్టి సం
స్కృతవాగ్ధరణములు బాలకృత్యోభివృద్ధికి చాల తోడ్పడ
గలవు. పాశ్చాత్యమార్గములందు అనుభవమొందిన వ్యాఖ్యలుపండి
తులు మాధ్యమికపాతకాలల సహాధ్యాయులుగ నున్న చాల
తృప్తికలముగ మన ప్రయత్నములు ఫలించును. ప్రస్తుత శాగరిక
మార్గములందు పాశ్చాత్యపద్ధతిని విద్య నభ్యసించినపండితులు
ప్రాచ్య పరిశోధనములందు పని సలుపు
చున్నారని సంతసించెద. అంగ్లేయభాష యప్పుడు భారతీయ
గ్రాంథి భాషగా నేర్పబడినది నేను నొకచెప్పెద. ఇంతకు
పురమునకన్న ప్రాచ్యశాగరికతను (ప్రతీ) శాగరికతను
రెంటిని సమీపమునకు దెచ్చుటయే విశ్వవిద్యాలయముల యా
ద్యక్షులుగా నుండవలయును. భారతదేశము అంగ్లేయరాజ్య
భాగ మైనందునను, నీటిలు కృతచరముల పాశ్చాత్యలసిన వార
లకు తగినంత అంగ్లేయతరణము కలిగింది, దేశభాషానందు
సంపూర్ణ పరిచయము కలిగించుట యు
ముఖ్యము. ఇందులో మొకటిదాని నెలకొల్పు విధానము
కలకత్తె యూనివర్సిటీ కమీషను రిపోర్టులందు వివ్రులముగ
తెలుపబడినది. మాధ్యమికవిద్య అభివృద్ధిజేయుచు నచ్చినట్లై
కమీషను సలహా లకులతో నెల్లట ములభమగుచున్నది.
అన్యదేశభాషా మూలముగ విద్య అప్పుడు యన కొంతకష్టము
ను, కొంత సంతృప్తియు మా పబడెను. కాని
మన మెంత దూర మా లో చించి మానిన నను
కృతచరము లన్నియు రెండవ భాషయొక, సంస్కృతముగా
నో, పాశ్చాత్యంగో జరుపబడుచుండెను. మాధ్యమికమున అను
రభాష వాడుచుండొ, మహమ్మదీయులకాకకు కరువతో అన్య
దేశీయభాష పాశ్చాత్యభాషయొక్క వ్యవహరింపబడుచుండినను, విజ్ఞా
నము నాస్తియునుండి భారతీయులు వెనుబడిరాక అన్యతె
దుగ విద్యార్థులకు హితము గలపుట నా విధి. నే నొకను
విద్యార్థి నే అయ్యనను, వరియొక సంకలిపానికి హిత మిడుట
చాలకష్టము.

సానికపురపాలకసంఘము సమావేశము

(మూల ప్రత్యేక విలేఖనముండి)

30 వ మధ్యస్థాన సానికపురపాలక సమావేశము
ముగిసెను. అందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానములలో ముఖ్యమైనవి:-
తుర్రపాటి సన్యాసముగారు ఉపపాదించినదగు బాలికాపాత
కాలందు ప్రతిగింజలు తీయుట, ఏ కు లు, ఏ ద కు లు
నిర్బంధపడవలె ను. అను నది, నే యుట మా క్య మి క
పాతకాలందు నిర్బంధపడవలయునని ఒకతాలూకా యందే
అధికారముగల తాలూకాస్థాన సంచార్యక్షునకు ప్రయాణపుట
రూ. 500 మాసాయలక్రిందను, ఇతరులకు 750 రూ. క్రిందను,
సంవత్సరమునకు నమోదుజేయబడవలయును. ఈతీర్మానమునకు
కృష్ణస్వామిరావుగారు, రాజమండ్రి స్వామిగారు ప్రతిపా
లుగా మాటలాడుచు, ప్రతినిధులపట్ల సవిశ్వాసమును తీర్మానము
వ్యక్తి కరించుచున్నది. పురపాలకాచరణ
మునందు గోపాత్య నాపకలయు ననియు, స్థా
నికసంఘసభిపాదులకును పురపాలక సభిపాదులకు రాకపోకలకై,
రైల్వేసెన్సునియన వినియోగపడవలయుననియు, తీర్మానింపబడి
నది. ఆపాతకరకర్తమునకు రైల్వే సమాధుమైల్ల కెక్కువగ
నియోగపడవలెనని తీర్మానమురీకార్తయబడినది ఎన్నికలకు. ఈ
నెలలకు పురస్కరమేదియో శరణము జరుగవలయునని తీర్మాన
ము అన్యతే ఉపపాదించుచు, తెనవాడ పురపాలక సంఘము
వారిచర్య అపటిష్టమై తెచ్చిందిజెప్పి. జల్లాభివృద్ధుల సరా
సరి ఎన్నికలు కావలయునని తీర్మానము కట్ట
అన్యతే, క్రొత్తపట్టము ప్రకారము కృష్ణానామరద్రాపురము
లోకలూబోధుల పట్ల ఆచరించుట లేదనియు, కొంతమంది అన్య
తేయు చూసిన నిరంకుశత్వమునకు దుఃఖించుచుండినయు, దీని
క నేటికొలలతోనే ముగించక ఆంధ్రోళన సుకములకు అనువు
చుండవలెననియు తెలిపి. రాజోపు సమావేశము కాకినాడ
కాన్వోనింపబడినది. నేటిసాయంత్రము, రాజకీయ రంగాలందు
భారతీయులు ఒకటిగా పోరవలయు నను విషయము ముద్ర
నింతురు.

కలకత్తాలో దోపిడు రెక్కువగుట

దొంగలు మోటారుబండ్లు నడపువారిని దోచుకొని
పారిపోవుట

ఈమధ్య కలకత్తాలో దోపిడు రెక్కువగుచున్నది.
దొంగలు ఒకవిధానము వలంబించుచున్నారు. 29 వ తేదీ రాత్రి
కలపురమునుండి సకారాట్ పోవుట లోకప్రతిబాధి వాదోక
తాలూకాయందు కుప్పికొని పోవుచుండెను. ప్రోగోగో లోని
అనుభుక్తిగోనిపోవుమనచేమరి మార్గమునందొక నెక్కించుకొ
బడిరి వీరందరను బండి నడపువానిని మర్చించి, ఆరిని: ద్దన్న
15 రూపాయలదొంగిని ఆరిని: క్రిందపడవైచి బండితో నూడ తప్పిం
తికొనిపారిపోయిరి. రియవారి బండినడపువాదో: యొకొప్పుడు
లో తిని: భను జెప్పికొనెను. ఇతవును మోటారువక్త నెడకి
యొక ఒడ్డిగోడ్డులో నుండ దానిని గాంచిరి. ఎరిని ఆరెను
జేయలేదు

మందున్న సంతతికన్న తమ విజ్ఞానకులని ప్రతి
సంతతివారు తలంచుచుందురు. ఇక అభివృద్ధికి మాక్తము. భారత
దేశము మేల్కొనుచున్నది. అనేక అగోచరక్రమములందు
నని. వానిని కనుగొనకముందే మిమ్ముల అభివృద్ధిమార్గముల తీసి
కొని పోవుచుండును. (జిజ్ఞాస స్వాతంత్ర్యోచ్చయే మిమ్ముల
నింతకు తెచ్చింది. స్వాతంత్ర్యోత్సవములందు విద్యాకాలులు
చాగ్రితముల సుప్రసిద్ధమైన విద్యావిధానమును (ట్రెబులులు మీకు
ప్రసాదించిరి. మీయాభివృద్ధియే తద్విధానఫలితములగు గనబడుచు
న్నది. పాశ్చాత్యమార్గానుసారిముగ నభివృద్ధిని పొందుచేయునొక
ఉద్యమము బయలుదేరినది. అభివృద్ధిని కీలకపజేయు క్రిత
యద్యమము కొన్ని ప్రాంతముల ప్రాధాన్య మందుచున్నది.
ఈదేశమునం దట్టియద్యమము అభివృద్ధి నొంద సూజ్యము
యున్నది. మీరపుడు అనుభవించు స్వాతంత్ర్యము పాశ్చాత్య
వాగ్ధి: త ఫలిత మని మోసపోకుడి. మీ
ఆ మోదిం చు నంతలో అభివృద్ధి యో
క్షీణతయో, రెంటిలో నొకదాని ననుసరింపవలసినప్పుడు
భారతదేశ సౌఖ్య సౌభాగ్య మార్గమునే తాము కొనుదెరునై
ప్రార్థించెక. సంసారమున బడబోవు యువకుల కందరికీ నే నిజ
యొపదేశించుట సభ్యమునకే ప్రపును కచ్చు మాలలకు కెయ
లకు మిక్కిలి ముండవలయును. ప్రేమ, ప్రేమ, ప్రేమ, ప్రేమ, ప్రేమ
యందడని తెలిసికొనుట. మీరవాక్చి నొరలగడమును
భరించుటకు గర్వపడుచు, ఈవిశ్వవిద్యాలయ మున్న పొందు
గాకయని ప్రార్థించుచు నిష్క్రమించి.

జూ బు లు.

గోదావరి జిల్లా కార్యకర్తల సంఘము

ఈ క్రిందివారు గోదావరి జిల్లా తరఫున రాబోతు (గోదావరి కార్యకర్తల సంఘము) ప్రతినిధులుగా తేలుటకు అభ్యర్థి దరఖాస్తులు చేసినవారు.

- 1 డి. వెంకయ్యగారు. 2 య. కామేశ్వరరావుగారు. 3 యల్. నువ్వారావుగారు 4 డి. లక్ష్మీకేశ (కామగారు. 5 చా. నువ్వయ్యగారు. 6 చా. రాజసోమయాజులగారు. 7 పి. శర్మకారాయణగారు. 8 యల్. కోనేట్రావుగారు. 9 యం. రామన్నగారు 10 య. తమ్మయ్యగారు 11 కా. శేష రెడ్డిగారు. 12 చ. కామేశ్వరరావుగారు. 13 పు. భీమకంఠ రామయ్యగారు. 14 వెం. శర్మకారాయణమూర్తిగారు. 15 చా. సు. పెరియ్యగారు 16 చా. మొ. బాపయ్యగారు 17 చా. కామోజీ రావుగారు. 18 పి. గోవిందరావుగారు. 19 డి. వెంకటేశ్వర గారు. 20 డి. వెం. నువ్వయ్యగారు. 21 పి. వెం. కృష్ణ య్యగారు. 22 చా. సోమయాజులగారు 23 గా. చి. జగన్నాథుగారు. 24 కొ. వెం. చలపతిగారు. 25 న. వెంకట్రావుగారు. 26 పి. అయ్యకలింగంపాడు. 27 పు. శీతారామయ్యగారు. 28 పి. వెం. కృష్ణారావుగారు. 29 చా. గవ్వరాజుగారు. 30 డి. బళ్ళవాడగారు. 31 అ. నువ్వారావుగారు. 32 డి. వెంకట రెడ్డిగారు. 33 యి. వీరభద్రరావుగారు. 34 వె. గంగయ్యగారు. 35 చా. గోరంకంపాడు. 36 గా. వెంకటచలంపాడు. 37 న. చక్రపాణిపాపయ్యగారు. 38 అ. వీరభద్రయ్యగారు. 39 నువ్వయ్యగారు.

కా. పాద } గు. కామోజీరావు. 29-10-22 } కార్యదర్శి

ఆంధ్ర భారత మండలి సందేశములు

21-10-22 తేదీ ఆంధ్ర ప్రతినిధియొక్క "సారస్వతాను బంధము" నందు "ఆంధ్ర భారత మండలి సందేశములు" అను శీర్షికను శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు వ్రాసి యున్నారు.

అందులో 1 పాండవకాయభాగము, 2 యుద్ధవిషయము, 3 సైన్యసంఖ్య 4 క్రొవడివేలములకు, వీటినిగూర్చిన సందేశములను, శత్రుమాణములగా కేంద్రాన్ని యిట్టి వింకనశేఖరులు గలవనియు, విమర్శించుట యవసరమనియు వ్రాసియున్నారు.

"ఆంధ్రభారతము"నం దిట్టిసంకీర్ణము లనేకము లుండుటకే నీ గ్రంథము సామాన్యగ్రంథముగా బాకిలింది సందేశములను గలిగించుచు ఆ యా సందేశములను, సహాయముగను, సభామాణముగను, యుక్తియుక్తముగాను సమర్థించుచు పట్టాభిషిక్ష కళాకాలయందలి ప్రధాన పండితులుగా నుండిన వారును, గీర్వాణాంధ్ర భాషా విభాగమును, తర్కశాస్త్ర ప్రవీణులును, నగు, బ్రహ్మశ్రీ, పారసంధి రామకృష్ణగారు "భారతవిమర్శ" యను గ్రంథమును వ్రాసియున్నారు.

అవిమర్శయందలి ఆంధ్రప్రతినిధియొక్క సంకల్పరాది సంచికలయందును, ఆంధ్రప్రతినిధియందును ప్రచురింపబడి యున్నవి.

మా గ్రంథాలయమున కొన్నిసార్లు ముచ్చటించి యున్నాడు. అట్టి యమూల్య గ్రంథరాజ మముద్రితమై సర్వజన సులభసాధ్యము గావచ్చునట్లు కార్యదర్శులు చింతింపవలసి యుండుటయేగాక, ముద్రించుటకు పూనుకొనవలసి యున్నదని, మనవిచేయుచున్నాను.

ఆగ్రంథ ముద్రణకుగాన, మాగ్రంథాలయ పత్రమున నూట రూపాయల రూపములను, ఈయ, నిధులమై యున్నాము.

భాషాభిమాను లీ యుద్ధమునకు పూనుకొని క్రద్ధపహించిన, కార్యసానులము కాగలవని, గమ్యము, ఉదయలగు, వాస్తవము, గ్రంథకర్తలగు, శ్రీరామకృష్ణగారి, మిగుల జేసుచున్నాడను.

శ్రీనుజనాను మోదినీ గ్రంథాలయ కార్యదర్శి 22-10-22. హిరయందలం. (గోదావరి జిల్లా)

ధర్మవరంతాలూకా సరసంపల్లె రెవెన్యూ

కావనకొండపల్లి అను చూరా-రా-శ్రీ. డి. శివకంఠం గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు: సర్వసంపల్లె రెవెన్యూయొక్క ప్రకటనల నుండు జేవడకు వచ్చి రా గ్రామాల లెక్కలు తమసారాను బాధ్యతనుగలిగించి కడపిన యెక్కిం తెలలో నాకు వ్రాసి యుండిరి. అందువలన వెంటనే గవర్నమెంటువారికి ఈ కృత్యములు విన్నవించితిని. గవర్నమెంటువారు ఈ కృత్యములు మనకు జేయజేసి, పరిశోధించుటకు సమర్థులగుటకు వ్రాసి

యున్నారు. వారిచేయు ఈరెండు తెలుగున వ్రాయబడినది.

"అయ్యో, మిమ్ము 22-5-22 తేదీ ధర్మవరంతాలూకా లోని సరసంపల్లె రెవెన్యూ విషయమై తెలిపి యుండిమి. మిమ్ము కోరినమేరకు అజేయమునై ఆ రెవెన్యూనుండి సర్కారువారికి కచ్చిన ఆదాయము సర్వము తెలుపు స్థితిమెంటు పంపబడినది. 1899 సం. 10 రం కావడిన ఈ రెవెన్యూ కనుకలకే ఏర్పాటు చేయబడినది. అందుకల దీనిని రెవెన్యూనుండి తీసివేయుట యుక్తముకాదు. ఒకవేళ అట్లు రెవెన్యూను తీసివేసిన కనుకల మేరకు భంగము కావచ్చును. అయితే ఈ రెవెన్యూ పంచాయతీ వారు తీసుకొన్న యెడల బాగుండును. అట్లు ఈ రెవెన్యూను పంచాయతీవారికి మార్చుచున్నది మిమ్ము తోచి ఏర్పాటుచేసిన యెడల సర్కారువారు గంతోషముతో తరెవెన్యూ జంబాంతరీ వారికి మార్చివేయవచ్చును."

అధ్యక్షులకు కాపాడుట బాధ్యత. పూర్వకావ్యము, వాస్తవము, పూర్వకావ్యమునకే నియమించుకొనుట లెక్కలకే బాధ యగుండునందలి విషయము. గవర్నమెంటువారు మామి చిట్లు రెవెన్యూను కాపాడు భారము లెక్కలకే తీసివేయవలసి యందు నిశ్చయము. తేలికమందలన పట్టణములు పట్టణార్థ యందును కృత్యాదు మన వాస్తవమునకును అని యుక్తము. గవర్నమెంటు వున్నది వున్నది మనకు లభించుట అయితే మెయిండుట మనలో తగినంత కేంద్రము వృద్ధికరమునకే వలసియున్నది. గ్రామవాణియును సభలయందును, లోకలో బోధలలోను ఈ కేంద్ర విధులను మొలకెత్తుచున్నది. పూర్వకావ్య విషయములలో పంచాయతీలను ఏర్పరచి ఆ మూలమున పూర్వకావ్య బాధలను ప్రజలకే వికసిత్యముతో సవరించుకొనుటయితే ఈ గవర్నమెంటు కేంద్ర, దత్తమందలనులందరినను వ్యాపింకేయట ములభమై యుండును. అట్టి ఆకాశము నుంపల్లె రెవెన్యూ చుట్టుప్రక్క నివసించు లెక్కలకే ఇచ్చుట కలిగియున్నది. ఈ ప్రాంతములయందు బుద్ధికావలగువాడు ప్రజా హితము మొదలుకొని కొందరున్నారు. వారు ఈ సంగతియందు మొదటి యర్పించుట కర్తవ్యము.

హంసతూలిక

2 వైడు చి ర్తములు

మనదేశమునకు మనకు కలిగియుండిన మోహ మజేమి యో కాని మంచి మంచి ఆర్థసాధక కార్యములకన్నిటిని జలాంబరి యొసగి నాము. నేటిదినమునాడ జల్లేమను గురించి వ్రాయుచున్నాడే ఈ విలేజు ఇతనికి మతిపోయినదని యనుకొనువారు నుండురు.

మనదేశమునకు హంసతూలికా రత్నమనిన పంకకంఠె ను మెల్లనే పరుచే యుండదని వాడుక. నాకు తెలిసినంతవరకు హంసతూలికకు వేయుమండిన కూడి జల్లేమ దూడియని ప్రతీతి.

యధుమనసుమందు దూడికి ప్రత్యామ్నాయవస్తువులు కనిపెట్టవలయునని జర్మనీ కాస్త్రజ్ఞులు ఆకస్మాత్తునైన పరిశోధన చేసిరి. అట్టి ప్రత్యామ్నాయము జల్లేమ వల్లెను తీర్చుననించిరి. దీనినే మనదేశమున కాపాక్ అందురుట. దిండ్రుకు, పరువులకు రికియాలకు వేయుడరుట! దీనిని గ్రహించి జర్మనీవారు ఈజిప్టు పును కొనుటకు ఆరంభించిరి. విశేషములయందు దీనికి వెల, ఆ కారణముచేత, విస్తరించుచు వచ్చినది. మన దేశమునకు దీనిని నిండుట మనయోగించినను ఇది వడకుటకు వచ్చునని యెక్కువను అనుకొని యుండలేదు. జర్మనీవారు తీసిని నూలుగా కుడుక వారెంబించిరి యనిన నీమాట యనకృత్యమందుకేమా మా పదువరులు నమ్ముచుమింపును. ఈమాటనిజము. జర్మనీవారు జల్లేమ నూడిని నూలుచేసి నాకు. మెల్లక పట్టునలె నూతేర్చునుటతో జర్మనీ వారు జర్మను మార్పు అభివృద్ధియందును మ్యూనియందును జల్లే ముండు చేయ కారంభించినాడు. యుద్ధానంతరము ఇంగ్లండు నంద జల్లేమ దూడి సుమద్రమునందు మునుపట్టు జడవల్లమున వాటిని కేబుటకు ఉపయోగించు చొప్పున మొదలైన ఈత కావలసినట్టి పాదసంఖ్యలయందు నిండుటకు ఉపయోగించిరి. జల్లేమ దూడి మృతమే నాకు ఇండుట మనకిచ్చింది. వారకుడు ఈదేశ వినియోగమునకు. ఈవార మిక్కటి గట్టిమెంటు. తెలహియవారకే, క్రితావారకే అలమెంటు! కింక రేమో బరువుకు మెంహియవార, 3 గెర రుతులక క్రితావార మున్నుచునగా జల్లేమవార గెరెర రుతుల కావడట! ఈ వారతయెటుటకుడ ఎక్కువ కష్టముకాదు. ఇతర వారసంఖ్యలకు పంపకకర్తలకి. కొట్టుకక్కరలేదు. పిలుచుచే యాలసక్తము. మున్నుల నున్నులనా వారతయెన్నుము. (మృత్యుము)

బరోపియ సంఘమువారి యాశయములు

ఎంతవరకును స్వలాభాపేక్షయే!

కలకత్తాలో నున్న బైసంఘముకార్యదర్శి యగు జే. డి. క్రాఫర్డుగారి కిట్లు క్షత్రికలకు లేఖ సంపుచున్నాడు. (ప్రస్తుతపంథ ర్శులకు గనునందియు క్రిమినల్ ప్రొసీక్యూటోర్లో మాన్యుల చేయబడును కాత్రనను, ఇతరవిషయములను బట్టియు బైసంఘి యులెరుగును సంఘమున సభ్యులగుట ముఖ్యము. ముఖ్య అధికారసంఘ పుష్కల్యాదినయమున సంఘముయొక్క ఆకర్షముల తెలియవచ్చుట సమంజసము. అనియేమగనా. — 1. క్షత్రికుల మార్గము (క్రిటియూరి) చట్టముల నిబంధనలతోను, 2. వాతవ్యవహారములచేతనుగీ అల్పసంఖ్యాకీలకు క్రిటియూరియందు సందర్శించుట, (3) ఇంక్విరేటోరియం లోదమ, ఈదేశమున కాస్త్ర మ్యూనిసిపాలిటీ ఇతర సంఘములచేతను భారతదేశ పుష్కల్యాదయినట్లు కూటమును అట్లు భారతీయు: తోడను సహకారభాగమును ఆకరభాగమును గలిగి వర్తించుట.

క్రిటియూరియొక్క అనగా అంగ్లోకాన్యను బాధివారి కుండు హక్కులను ఆర్థసాధకరీత్యమును నని సంఘమువారి నిర్ణయము. ఇతరులకు గల హక్కులయెడ ప్రతికూలత గాని క్రేష్టికపులాభముల పొందగోరుటగాని ఇందుకు సంబంధించవు. సామాన్యముగ క్రిటియూ సామాన్యమున నున్న వారికెల్లరుకు గల హక్కులతో సందర్శించుకొనవలెను. సంస్కరణములయెడ నుముగత, తేలిక సందేశలకములనందెయు అల్లరులనుండియు తప్పించి కాపాడగలవైస్యము నుండుటయొక్క తూవర్త్యము, మిక్రడెయిలగు బ్యూరియను అనధము కల మెన్బ్రియియంను తేలులను విచారించి, అనధములగు విశేషములను మాత్రమే గతనించి విశోషియాలకున్న ప్రత్యేకపు హక్కుల నీవిషయమున తీసివేచి సర్వసాధారణ నియమములు వారిపట్టును గూడ వర్తింపజేయవలసిన యావర్త్యము, దేశముయొక్క సాంఘికార్థికాభ్యుదయమున కాటంకము కలిగించుకేర్తుల నడచుటలో క్రభుత్వమునకు తోడ్పడుకలసిన యావర్త్యము, ఇంగ్లాండులో భారత దేశవ్యవహారములయెడ క్రద్ధము పుట్టించునని యావర్త్యము, ఇండియాలో నున్న క్రిటియూ సాతకాలల క్రిటియూ గ్యూకరమును పోషించవలసిన యావర్త్యమును నీసంఘమువారు అంగీకరించుచున్నారు. ఈవిషయము లన్నిటిగూర్చియు సంఘము వపుచేసి ఈదేశమునకు సాయము జేయవచ్చును. భారతదేశమునె నొక్క కారతీయాలకే ప్రేమ కలవనట సరి కాదని మనసంద ము కృషిచల్పి వెల్లడింపవలెను.

బోలివిక్కుల ప్రచారము

మహమ్మదీయులలో స్నేహభావమున వెలగుట

భారతవర్షమునై కన్నువైచియుండుట

బోలివిక్కులు బాఖారాపిక్షికుల నభివృద్ధిజేయుచు న్నారుట. ఈదేశ్య జరిగిన యల్లరులే ఈ విభానమునకు కారణముట. పిసానరునకు వచ్చిన వార్తలబట్టి చూడ కన్నావో వర్తకము తిరిగిసాగింపబడుచున్నదనియు, ఇండుకు క్రొత్తరెడ్డి చాల గ్రంథవయోగింక జడుదన్నవనియు, పూర్వముకలె కాక ఇప్పుడు సుహృద్భేదములు లేనమకమున తమ ప్రత్యేక ధర్మకాస్త్రములను నడునరించుట కెక్కు దేశకాకము లొసగబడెనయో, తెలియవచ్చును. వీనియందేకము బాఖారాలో రష్యను అధికారము నేర్పబడి, ఇండియా దేశమున బోలి విక్ ప్రచారము గా విండుటకు మూలస్థానము నేర్పబడుతో నుటకీ యని యుంజింకలగుచున్నది.

మదనకామేశ్వర లేఖ్యము

యెక్కిలంబులోనే నుండిమి. మేనాము, నిక్కాల్ కుత్త నమ్మము, నిక్కాల్ కుత్త, ఉడియ్యుతము, మొదలచి కావేచి హరించి మంచి యలమును, యెవ్వరమును, కాంతిని, నిగ్గువచ్చి, సంభాస న్నాట్టి, కలిగించు వర్తనానాదము. 2 వట్టిల మూలము. 20 సం దప్పి ను 1-4-0. వి. పి. వారి 0-8-0. (8531)

కోవాపున్న లేఖ్యము. ఇది ముంబైయందు పోర్చుగీ కాల విరేలమును చక్కగా కలిగించుటకు వచ్చుకొనుచును. 15 సం దప్పి ను 0-10-0. వి. పి. వారి 0-7-0. డి. పి. పి. అందుకోవాపున్న లేఖ్యము. తెలియ, 7 వట్టిల మూలము.

పన్నుల పద్ధతులు

VII

నైజాము ప్రభుత్వము

ఇంటిపన్ను గురించిన సంగతి తీసికొనవద్దు.

నైజాము సుస్థానమునందలి ల్యాండును రేవెన్యూ సెటిల్మెంటు:—

ఈ సుస్థానమునందలి పన్నుల 'రైతువారి' పద్ధతియే వాడుకలో నున్నది. మరాట్టాదా జిల్లాలు తొమ్మిదియు నీ ప్రకారముగానే 'సర్వే' చేసి 'సెటిల్మెంటు' చేసియున్నారు. 1. హరుగూడు, 2. భీరు, 3. నాందేరు, 4. పర్వాసి, 5. గుల్బర్గా, 6. ఓస్మానాబాదు, 7. రాజుపూరు, 8. లింగ్యూ నూరు, 9. బీదర్, 10. నైజాంపూరు, (ఇంచూరు) 11. మేదక్, 12. 'మహబూబ్ నగర్', 13. వరంగల్లు. తక్కిన నాలుగు జిల్లాలు కరీంనగరు, నల్లగొండ 'సర్వే' చేసి కొంతభాగము పన్నుకట్టిరి. అదిలాబాదున్న రాజు సంతజిల్లా 'అత్రాపి చాల్లా' యున్న యింకా కొంతలేదు ముందు సెటిల్మెంటు చేసినది ముప్పదియేండ్ల కొకతూరిగా నిర్ణయించిరి. తరువాత 'సర్వే' యైనది. ఇప్పుడే వేండ్ల కొకసారి మారుజిల్లా చేసిరి. కొన్ని ముగిసిన 'సెటిల్మెంటు జిల్లాలు' పునర్విభజన మారంభించిరి.

రైతువారి యమరకము

రైతువారి పద్ధతిలో (బటితైతము) రాజునుండి రైతు హక్కు పొందినదిగా భావించిరి. ఇతరులను చేసియున్న వారి ననగా భుక్తుగలవారిని కట్టాదా రెండురు. పట్టాదారు క్రమముగా పన్ను చెల్లించుటనుబట్టి హక్కు నిలువబడియుండును. పన్ను చెల్లింపకపోయిన హక్కు పోవును. అట్టిదీనిలో భూమి తిరుగు రాజుకువేరును. వాకి రాజుకునుటకు రాజాభూమిని తిరిగి వేలము చేయును. భూమిని కొల్లెక్క సంవత్సరమునకే యిచ్చెదరు. కాని పన్నులు సరిగా చెల్లించుచుండిన సెంటర్ కాలమైనను హక్కు పోయాలను. పట్టాదా రెప్పడైనను తన భూమి హక్కువిడుదల యిచ్చుకొనవచ్చును. కాని ముందు 'నోటీసు' యివ్వవలెను. లేదా తనహక్కు నమ్ముకొనవచ్చును. పరివర్తన మొనర్పవచ్చును. భూమి కవులన కిచ్చుకొనవచ్చును లేదా "డిక్లెయర్"ను వద్దకుచేసికొని మన్నికొనవచ్చును.

P.P. 58 Imperial Gazetteer Hyderabad.

ఇతర పద్ధతులు

ఇవి గాక నైజాములో నటులలోనున్న పన్ను పద్ధతులు భాగీరు, యానాం, మక్తా, (సర్పస్తా) పీష్కను, అగ్రహారము, ఇబారా యనువి.

1. భాగీరు:—ఇది రాజువలన నీయబడిన దానము ఇది నాలుగువిధములు: 1. అల్లడపు (ఈనాం అల్లడపు) కాళ్ళక దానములు. వంకపారంపర్యము హక్కుగలవి. 2. జల్ భాగీరులు. ఇవి యొకని జీవితకాలముమాత్ర మనుభవించ నిచ్చునవి. 3. మెగాల్ భాగీరు = సేన పోషించుటకు జీతవాడుకల కిచ్చునవి. 4. టంకాజిత్ భూమిలత్ = సంస్థాన మియవలసిన కొన్ని స్థానికవ్యయములకు బదులుగా నిచ్చునవి.

2. ఈనాం:—నాఫర్ నిమిత్తము కాని ధర్మకార్యములకు గాని పన్ను లేకుండా కాని, కొంచెము "క్యూరుంటు" కట్టి కాని, యిచ్చు భూములు.

3. మక్తా (సర్పస్తా) ఇది యొకవిధమైన భాగీరు. రాజుబడిలో కొంతభాగము రాజునకు బహుగా నియమలెను. దీనినే "పాలంపత్తు" అని మరాట్టాజిల్లాలలో వాడుదురు.

4. పీష్కను:—ఈ తైత హిందూస్థానమునందలి కాళ్ళక తవులన్న కట్టిన జమీందారులచేత కొళ్ళకతవులన్న కట్టి యిచ్చిన గ్రామములు. సంస్థానమునందలి గ్రామములన్నియు నీ పద్ధతియందనే యిచ్చిరి.

4. అగ్రహారము:—హిందూ దేవాలయముల రక్షణ నిమిత్తము దానముగా నిచ్చిన గ్రామములు.

5. ఇబారా:—గయానా భూములున్న పూర్తిగాను ములకు ముప్పదినలువదేండ్లకు గుత్తగా నిచ్చిన కవులన కిబారా యని పేరు. ఇబారాదారు మొదటి మూడు లేక యైదు సంవత్సరములకు బహుచేల్లింప నక్కరలేదు. తరువాత పూర్తి పన్నులో కొంతభాగము చెల్లింప వారంభించును. ఒకవత్సర పదియవభాగము, 5 వ భాగమును సంవత్సరముల వరకుండిరి క్రమముగా హెచ్చు చెల్లింపును, తుదకు పూర్తిగా చెల్లింపును. ఇట్లు కవులు తుదవరకు జరుగును.

1901 లో 15089 కైత్యా, 2904 హగీరు, 664 మక్తా 681 పీష్కను 415 ఇబారా, 809 అగ్రహార 1006 సెంటర్ రాసు (deserted or lightless Villages.) రైతువారి 191 లక్షలు, మక్తా 6.7 లక్షలు; పీష్కను 189 లక్షలు రాబడిపన్నులవలన వచ్చుచున్నవి.

పన్ను కట్టుపద్ధతి

పూర్వము చెల్లిన గింజలమీదగాని, వండిన గింజల మీదగాని గింజల పరిమితినుబట్టి పన్ను కట్టి కొంతభాగము రాజు తీసికొనువాడుక యుండెను. మెట్టపంటలైన పాతిక భాగము, చెరువులు నూరులవల్ల పానుబడి యగు పల్లభభూములపై సగము లేక యైదుభాగములలో రెండుభాగములు రాజు తీసికొనుచుండెను. ధాన్యమునుండి పన్ను భనముగా మార్చి నప్పుడు, ధాన్యము నెలకట్టి యడే పన్నుగా నీసెప్పిరి. ఒక తాలూకా సర్వేయైనపిమ్మట తరగతులక్రింద విభజించి, పన్ను కట్టుకట్ట: దెగలక్రింద విభజించిరి. పన్ను కట్టునప్పుడు భూసారము, ఆసారములలో, యింకా యెక్కుది, లేనిది, నున్నపు రాళ్లు, గులకరాళ్లు, వీనియునికీ, లేని, యింకలోపములు, వర్షకాస్థానములు, రైళ్లు, వీనికీ బాలములకు గల దూరము నందలి హెచ్చుతగ్గులు. పంట తీసికొనిపోవుటకు గల మార్గ సౌలభ్యములు, ఇవి యాలోచించి పన్ను నిర్ణయించుచుండిరి. ఒక తెగయూళ్ల కొకవిధమైన పన్ను ఎకరమున కింత యని నిర్ణయించిరి. దాని లాభనష్టముల వరంబునీ, భూముల మంచి చెడ్డల ననుసరించి యావిధమున పన్ను తెగగ్రామమునకు విధించుచు వచ్చిరి.

పూర్వచరిత్ర

నైజామునుండియు మహమ్మదీయులకు బూట్ల మెట్టు పరీపాలించిరి తెలిసికొనుటకాధారములులేవు. కాని మహమ్మదీయులపాలనములో గ్రమముగా పన్ను తెట్టుకట్టినది నిదర్శనములు దొరకుచున్నవి. భూమిని రాజులు, అదిల్షా, మతులుషరాజులు కొన్నిజిల్లాలలో చేసిన పన్నులపద్ధతుల గుర్తు లున్నవి; కాని (క్రి. శ. 1586 లో బీరారు 'అప్పు' కలుపుకొనుటకు, మరియు కారంబు బాదు పాలించుటకు, క్రమమైన) పన్నుల పద్ధతి యమలలోనికి రాలేదు. బీరారు నుబా, మొగయిల పాలనములో నింతకంటే దెద్దది. ఇప్పుడుదలి యుజిల్లాలు నైజాములో చేరిపోయినవి. అప్పుడుకాలమున భూములు వ్యవసాయయోగ్యమయినవి కొలిచి, క్రేడగా బండినకుంటున్నట్టి పన్నులు నిర్ణయమొసర్పిరి. బీరారు కింతయని పన్నుకట్టి, యొక్కగ్రామము 'అయకట్టు' (Total acreage) ను బట్టి మొత్తము పన్ను నిర్ణయించి, యిక్కగ్రామమున కిన్నివేలు అని నిరపటమయి డిరి.

క్రి. శ. 1600 లో 161 లక్షలు బీరారు రాబడిగా నుండెను. మొదటినైజాముకాలమున 120 లక్షలు మాత్రమే. తెలింగానాలో "అబులు మాసాను" పరిపాలనమునందు 165 లక్షలు రాబడి, అప్పటి కుత్తరసర్కార్లు కలసి నమ్మద తీరమునకుకు దెలింగానా యని పిలుచుచుండిరి. ఇప్పటి పన్నుల రాబడి 17 వ శతాబ్దము ప్రారంభమునందలి "కిస్తీ మంకీ"కి (Demand) సమానముగావున్నది. 18 వ శతాబ్దములో మహారాష్ట్రులు దండెత్తిరి. కాంతి సుభాషించి ముగ్గుల సేద్యకాండ.

ధనము "అరబ్బులు, పరానులు, కానాలు" భూస్వాము నుండి పీల్చివేసిరి. ఈ భూస్వాములకద్దలి మంత్రియైన "కల సాలంజు" తీసివేసెను. అప్పుటినుండి ప్రజలు నుభముగా వాగువడిరి.

వరిమిత్తి, రాబడి (దామామా) .

మరాట్టాదా తెలింగానా

Table with 3 columns: Item, Quantity, Price. Rows include 1. సర్పాభూములు, 2. మెట్టభూములపన్ను, 3. పల్లపు, 4. మెరక, 5. చల్లం.

పన్నుల పద్ధతులు బలవంతము లేదు. న్యుభము పనులగును. వ్యవసాయపు వ్యయములు పోను లాభమున సగము తీసికొనట ముఖ్యవిధము (Principle.)

పన్నుల కాపుదల (Suspension)

మానివేత (Remission)

కలుక్తకాలములో 'డిమెండు' అవుచేయుదురు. మలుచటి సంవత్సరము పనులు చేయుదురు. కలుపు పట్టినప్పుడు పన్నులు తీసివేయుట మార్గంగలదు. పశువులు మరణిం నప్పుడును, పన్ను తీసివేయుదురు. ముఠాభూముల వంటివి చెడిపోయినను పన్ను తీసివేయుదురు. ఏమనగా నున్నపన్ను చాలా తక్కువగా నున్నది. సెటిల్మెంటు కాని తెలింగానాలో వర్ష భేదముచే బంటలుపోయిన 'రిమిషన్' యిచ్చెదరు. చెఱువు కట్టలు తెగినను, నూతులు పాడైనను పన్నులు పుచ్చుకొనరు 'సిటిస్మె' లేనియెడల పల్లపు భూములకును 'రిమిషన్' యిచ్చెదరు.

సెటిల్మెంటు భూములలో పట్టాభూమి కంకటన పన్ను యివలెను. సెటిల్మెంటు కానిపోట వ్యవసాయము చేసి; దానికి తీసికొందురు. మామిడితోటలు చేసికొను రైతులకు (బోత్సాహము కలుగుటకు, ఎకరం రు. 0-10 0 చొప్పు ఇచ్చెదరు.

ఇతర పన్నులు

నల్లచంద, గంజాయి, నుంకములు, సారాయి, స్టాం కలన గూడ రాబడి వచ్చును.

నల్లమందు గంజసాల కర్మసాయము "ఇండియాక్రె త్యము" వారీతో చేసికొనిన యొడంబడిక ప్రకారము (188 నైజాములో మానివేసిరి. 'మాల్యా'నుండి నల్లమందు దిక్కుయగును. దిగువతి పన్ను కేసునకు బదు నేనుకూపాం. 'డివియం ఏజెంటు' ఆజ్ఞాపితము ప్రకారము దిగువతి యగు గంజాయి నల్లమందు యకాణములు గ్రామముల నమ్ముకొ హక్కులు వేలము చేయుదురు.

వంగూరి సుబ్బారావుగారు

దొంగకరెస్సివోట్లను స్వప్రేంచువారిని ప

కొచ్చి దివిజన్ పోలీసుఇన్ స్పెక్టరు పీ.ఆర్ అయ్యరు, సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు బి. పి. లామన్ గారు మున కాటుమైక్లదూరమున నున్న చెర్రానెలూర్ గ్రామ దొంగ కరెస్సివోట్లకు స్వప్రేంచువారిని పట్టుకొనిరి. ఈ ము పహ్లాతము మారుపేరుగల బోల్ బో సెఫ్ అనెనకు నాయకి ఆఫీసిక్రింద, చెక్కిడపు వనివాడును, కంసాలియు, ఇంక నిరు, పనివాడుకకు కలరు. బోలీసు లింట్రివిట్టునుబట్టి దాగని దగా పహ్లాత యింటికి కావలి గాయకుక్క మొఱక సా ఎదకాదొడ్డు అంతటి కాండల సెత్తుకొనిపోవుటకు వచ్చిరిని పహ్లాత స్టేషన్లో తీసుకొనిపోయెను. మిగిలినవారు కొం వెనకబోయి చెక్కిడ పట్టుకొనిరి. పహ్లాత రిలువు మాయ అయ్యెను. కాని పోలీసులు రిలువుక్రొసేగిని లోనికీ కంసాలినిబినివారుడెను పరికరములతోపాట పట్టుకొనిరి. కొ దొంగ 100 రూపాయలు, 5 రూపాయల నోట్లు తయారుచేసినవి కట్టుకొనబడిన. పోలీసువారు ముద్దాయల రు చరిత్రమును విచారింపుచున్నారు. చెక్కిడపు వనివాడు క పట్టుబడలేదు.

ఆంగళతలలిహాము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

తయ్య, దగ్గు, ఒగరుపు, ఈబునము, మొదలగు వైద్యవస్తువులకు ఈ హామీ అమలుముగా నిశ్చయమైనది. 1 నెలకొరకులకు ఎటువంటి క్షయకొరకునకు పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి వ్యతిరేకములేదు. వారంగోజులలో నీ చాలా భాగము దీనిగుణము కనపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మూట పంపినయెడల మేము స్వయముగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అంటుపిమ్మట. వైద్య వానినబహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మందులకు 2. 5. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు అగును. 1 నెల క్షయకొరకు క్షయకొరకు 3-6-0 లు అగును. కావలసినవాటికి కేటలాగు డేవికము.

మేనేజరు డి. వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మద్రాసు ట్యూటోరియల్ కళాశాల

నెం. 84, ఆర్మీనియన్ వీధి, జార్జ్ టౌన్, మద్రాసు.

గడచిన పైపుబరుమాసములో జరిగిన పరీక్షల ఫలితము

తొలిసారి సంఖ్య

21

బి. ఏ.

18

64

ఇంటర్మీడియట్

42

మా కళాశాలలో లాజిక్ తరగతి ప్రత్యేక ప్రశంసార్హము. కేమ్బ్రిడ్జ్ సీనియర్ సెక్షన్ మంచిస్థితిలో నున్నది. ప్రీ విద్యార్థులను కూడా చేర్చుకొనబడుదురు. ఇంటర్మీడియట్ బి. ఏ. తరగతుల విద్యార్థులు ఆంగ్ల భాషలో తగ్గితు చేయబడుదురు. ప్రాప్తిగతులు కావలసినవారు ఒక ఆటావిజ్ ఈ దిగువచిరునామాకు సంపవలెను.

M. K. RANGACHARY, Secretary.

107-108 డిగ్రీల మెండవేడిమి తెలియకుండు తెలుగు?

(3)

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

(873) "కాంతామదహరణి"

అనుయాయుని కైక కాస్త్రప్రకారము రయారమున, ఇంగ్లీషుపుస్తక దిక్కుమైన లేఖనము. దీనిని పేరించుటచే, నిన్నుత్తన, లేవనకీలేకుండుట, స్వప్నమందు స్థలము, రతిలో శ్రీమస్థలము, కాన్సులేటు లాగుట, పోస్టాల్ నిత్యయాచన ముఖము సీమ్యన. సీమ్యనమందు రేల సెట్ట వడెదవు? దీనిని పేరించి స్వర్ణములను పొందుము. వర్ణములేదు.

పరిశుభ్రత చూచిన మీకే తెలియదు. కల 1 డబ్బు 4-0-0 ఆంధ్రప్రదేశ్ నడువరులకు రూ. 2-0-0 మాత్రమే.

తామరమందు: నేడే తామర, గజవర్ణము, తామరలకు

6 ఆటాలు తపాలాపట్టా పంపిన ఉచితము.

అమోఘము

డి. రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

8288] కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

అమృతమునకు

పెకంతుకుండు 60 బి. హెచ్. టవరుల కక్ క గానవంజి పోకటి క్రొత్తచార్జ్ ప్లాన్తో సహా ధర రూ. 12500.

విక్రయకంతుకుండు 82 బి. హెచ్. టవరుల కక్ కు లెక్కాండు పై ఆయిల్ ఎంజిన్లో సహా ధర రూ. 5000 కై రెండు ఎంజిన్లు పనిచేయు నవ్వకు మా కర్మాగారమునకు చూడవచ్చును. (871)

Messy & Co. Ltd.

Post Box No. 554, Madras.

ఆంధ్ర శ్రీ భావ్యము

శ్రీరామానుజులవారి బ్రహ్మసూత్ర భావ్యముకు

సరియైన చక్కని తెనుగున

కాశ్యోత్ప, వేదాంతర్థ, వేదాంతర్థ, వేదాంత వాచస్పతిశ్రీమాక. కందాడై. శేషచార్యులవారిచే రచియింపఁ బడినది.

మొదటివాల్యము (ప్రథమాధ్యాయంతము) 8-0-0.

రెండవ వాల్యము (ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థాధ్యాయములు) 8-0-0.

తెలిపించిన పద్ధతి:—(తరి బ్రహ్మసూత్రమునకును శ్రీ రామానుజ భావ్యసూత్రము ప్రతిపదార్థము తాత్పర్యము (లేకుండు) శ్రీభావ్యము (ఇంకా ఇంకా సమాధాన సంకయ పూర్వపక్ష నిర్ధారణములు మొదలగునవి ప్రత్యేకముగా జాబితాఁ బడినవి.) అచ్చటచ్చట ప్రతిపదార్థ యందలి విశేషాంశములు నీయఁబడినవి. అనుపూర్వ పక్ష అభిప్రాయంత మహాపూర్వపక్ష మహానిర్ధారణముల యందలి వాద ప్రతివాదములన్నియును చదువరులకు వేదాంత విచారమునకు దభించిని గలుగఁజేయు రీతిని యుత్తర ప్రత్యుత్తర భాషముగ గలఁబఱచి బడినవి.

శ్రీరామానుజులై జియ్యర్ స్వామివారును, మైసూరు నందుండు వరకాల మతము జియ్యర్ స్వామివారును, శ్రీరంగ గురు శ్రీరంగ వారాణసు మతము జియ్యర్ స్వామివారును ఈ గ్రంథమును భగవద్రామానుజ నిరచిత శ్రీభావ్యమునకు సరియయినదియు, సుబోధమునకు తెనుగున గాను తెలుపుచు సంగీకార పత్రికలను కృపచేసిరి. (859)

మానేజర్, వేదాంత ముద్రాక్షరశాల,

88 ఏనుభావు: వీధి, మద్రాస్.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుటకు యందు చేర్చుకొనఁ గాంపినది 48 1-0-0

ఇండియన్ సిరాకా నందు ఎచ్చటికైనను రిపాలాఖరు) ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంతి

నెం. 144 వననవాడి, బాంబాయి

బెంతుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.

1 భాగము 390 పేజీలు రూ. 1-0-0

2 భాగము 272 పేజీలు రూ. 1-0-0

3 భాగము 250 పేజీలు రూ. 1-0-0

కాశీమజిలీ. 1 భాగము 488 పే. 1-8-0

(869) 72 పేజీల కేటలాగు ఉచితము.

మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల, ఏనురు కృష్ణాజిల్లా.

"తెలుగు సంక్షిప్త ప్రశ్నోత్తరము"

మీరు ఇంగ్లీషులోనే తెలుగు ముద్రాక్షరశాల నుండి భాషాసాహిత్యమును, దివ్యముల కొరకు గంభీర పని, ప్రశ్నోత్తరము, నిమిత్త పుస్తాకాలకు పంపింపండి!

(13) ఇక ప్రశ్నోత్తరము బూర్గుల, కాశీనాథు

గడించుడు!

గడించుడు!!

గడించుడు!!!

మా గొట్టింగు మెషిన్లలో కొరడానిని పాడుకు, ఎకరైనను దానిలో ఆతిమలభిముగా పనిచేయవచ్చును. మీరు రోజు 1 కి రూ. 3 లు మొదలు రూ. 80 లు వరకు గడించగలరు. అనుభవ మవసరములేదు. ఉపయోగించుచున్నప్పుడు ఉచితముగా సేర్వబడును. మీరు తయారుచేయునట్టి సామానులు మీకుగాను మేము విక్రయింతుము. సంపాదనకు మేము పూచీచెప్పదము. బహుళు తయారుచేయు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 2500. దీనిని 1 కి రూ. 16 డబ్బుల బహుళుల తయారుచేయుటకు వీలుగానుండును.

"2" ప్రేపు జనీను 1 కి ధర రూ. 4700. దీనిని 1 కి 27 డబ్బుల బహుళులచేయ వీలుగానుండును. ఆటోగొట్టింగు మెషిన్ 1 కి ధర రూ. 320.

ఇవిగాక ఎంబ్రాయిడరీ, సామానులు కొయ్యలో చిత్రపుసజీయు సామానులు, హెమిస్టిక్ బాలింగు, రింగింగు మెషిన్లు, గృహమునకు, కర్మాగారమునకు కావలసిన అన్నిరకముల మెషిన్ల నిర్మింగునూలు, నూలులు, తరికరములు, నేల మెషిన్లు, వర్ణములు, బావిన్లు, పటల్స్, ప్రేషనరీ, హోమైరీ, ఇనుపసామానులు, కెమికల్స్ మొదలగునవి కలవు.

హామెర్స్, బర్లిన్, స్పిర్ట్ జర్ లాడు, ఫిలడెల్ఫియా, మాంజెస్టరు, లండన్, న్యూకాజిల్ మొదలగునాగాల గుండి కొని, ఎగువతిచేయునట్టి, దిగువతిచేయునట్టి ఏనుట్లున్నాడు.

ప్రపంచమునందున్నట్టి వ్యాపారసంబంధము గల ప్రతిముఖ్యపట్టణమోను మాకు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు గలవు. వికాసులకు ఒక ఆటావిజ్ సంపగోలదును.

Asiatic Knitting Corporation, 27, Dhurumtolla Street, Calcutta
The Asiatic Knitting Commercial Corporation, 303, Hornby Road, Fort, Bombay.
The Asiatic Knitting Commercial Industrial, Karachi.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి పేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కనిపెట్టబడినది. గంధర్వలచే వాడే గంధర్వలచే మానవుల కనుగొనింపబడినది. కావుననే గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. కలుబడి దివ్యముల ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వసార్వసీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ముఖ్య గవనింక్ష (డివిజన్)

యోగ్యతాపత్రములు

కాశీపట్టణముకు గుండు, దుర్గా మొదలై పాపునా శివస్థ ఉపయోగించుచుండి. హరివి ఆకలినికలి సకాలమునకు ప్రసర్తియాయును.

తాతాసేంట్
సర్ జడ్. ఆఫ్ సేవా

అపూర్వజ్యోతిష గ్రంథరాజము

దీనిని గురించి 28-7-31 తేదీలకు "ఆంధ్రప్రదేశ్" యొక్క క్రాయమున్నది. "హెమెస్ట్ ఆస్ట్రోలొజి" ఇన్వెన్టివ్ సర్వజ్యోతిష యంత్రముకు పుస్తకమొకటికము. ఇందలి క్రమనియమును అ మూల్యము. జ్యోతిషశాస్త్రముని ప్రజలకుంచియు మాయాపులకు పదులు, సాతెలు సమర్పించి గాను చెప్పెను కల్లమాటలు నమ్మి మోసపోవునాటికి కల్లమెప్పుడు ఇతరులసహాయమేమియు నక్కరలేకుండ జాలకము, జన్మనక్షత్రము మున్నగువానితో పనిలేకుండ ఏమెని కావల కలుగగల భావ ఫలములను ఎవరిచుట్టుకు వారు కనునులభముగ చూచుకొనవచ్చును. అట్లు క్రమనియము మును క్రమివారిని గానుగ బోధపడునట్టి యాగంధరాజము అభిమతమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. మరణకాలమును నిర్ణయించుట, మూల్యవర్ణనామోను బట్టి భుజకార్య ప్రారంభ మునకు అనుకూల కాలనిర్ణయము, వీర్య జీవితమునకు చేయవలసిన పనులు నింప నితరంబునకైన. నికరసహాయ మనవరములేకుండ తెలియజేసిన విశయములన్నియు దీనియందు గలవను టితికయోగీగాడు" దీనిబట్టి సోమభిప్రాయముగాక రూ. 2-0-0

ప్రీమియర్ ప్రెస్సెలాజిల్లో బీరో,
విశాఖపట్నం, విశాఖపట్నం

వెంటుక లే అందము.

కామినియా నూనెను

ఇది మంచి నూనె... అందముగా ఉంటుంది...

కామినియా నూనెను

ఇది మంచి నూనె... అందముగా ఉంటుంది...

కామినియా నూనె... అందముగా ఉంటుంది...

అంగ్లొ-యిండియన్ డ్రగ్స్ ఆండు కెమికల్స్ కంపెనీ, 155 బామాన్సుమీడు, బొంబాయి.

మీ జాతకము

జాతకము... మీ జాతకమును పరిశీలించండి...

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ఖరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd., Elphinstone Road, Bombay.

జాతకము... మీ జాతకమును పరిశీలించండి...

జాతక పర్యవేక్షక వర్క్స్

అయ్యర్ల దయావధముల శ్రీయువార్లు (388) బొంబాయి నెం 13.

అమృతాంజనము

వాయునాస్థులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నాస్థులకు సంజీవివంటిది

అమృతాంజనము సకలవిధ నాస్థులకు సంజీవివంటిది

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయిన ఘండు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుల తామర తైలము తీట, గజ్జిక చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్ల పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము

మోహినీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషుల పాదుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక నుదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగరొగమునకు మేకారము

మలయచందనము... గనేరియా అను తెగరొగమునకు మేకారము